TUARASCÁIL BHLIANTÚIL

Sláinte agus folláine an phobail a chothú trí shábháilteacht bia agus nósanna sláintiúla itheacháin a chur chun cinn ar oileán na hÉireann

2021

safefood

Clár Ábhar

Taighde

***Spriocdhírigh safe*food** ar bhearnaí eolais ábhartha trí thús áite a thabhairt dá chuid taighde trí chlár struchtúrtha faire fáistine.

Forbhreathnú ar Thionscadail Taighde	09
Foilseacháin	09

Líonraí

***Chruthaigh líonraí safe*food** timpeallachtaí dinimiciúla fiúntacha le haghaidh faisnéis a mhalartú le leas frithpháirteach geallsealbhóirí.

An Líonra Eolais	12
*safe*food don ghnó	12
Hipiríogaireacht bia	13
Seicliosta Calaoise Bia	13
Podchraoltaí	13
Tionscnaimh Bhia Pobail	14
An Líonra Bochtaineachta Bia Uile-oileáin	15
An Fóram um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall	16
Obair i gComhpháirt	16

Oideachas

***D'oibrigh safe*food** i gcomhar le geallsealbhóirí agus comhpháirtithe chun acmhainní nua a fhorbairt d'aoisghrúpaí difriúla ar fud oileán na hÉireann.

On the Ball	19
*safe*food don bheatha	19

Na Meáin Dhigiteacha

***Úsáideann safe*food** raon leathan cainéal meán digiteach agus sóisialta chun cumarsáid a dhéanamh lena spriocphobal.

Na Meáin Shóisialta agus YouTube	21
Fógraíocht ar na Meáin Shóisialta agus ar Google	21

Feachtais

Thug feachtais ildisciplíneacha safefood cumhacht agus tacaíocht do dhaoine aonair chun iompraíocht a athrú go dearfach.

Murtall i measc Leanaí	23
Cuir Iontaoibh sa Teirmiméadar Feola	24
Bunathraigh do Thralaí	24
Feachtas sábháilteachta bia na Nollag	25

Cuntais

Brollach leis na Cuntais	32
Ráiteas faoi Fhreagrachtaí	34
Ráiteas faoi Rialú Inmheánach/ Ráiteas Rialachais	35
Deimhniú agus Tuarascáil ó na hArd-Reachtairí Cuntas agus Ciste	37
Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas	39
Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach	40
Ráiteas faoin Staid Airgeadais	41
Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	42
Ráiteas faoi Athruithe i gCothromas	43
Nótaí leis na Cuntais	44
Aguisín 1 - Ordachán Cuntas	61

Oibríochtaí Corparáideacha

Imríonn an Stiúrthóireacht um Oibríochtaí Corparáideacha ról tábhachtach i dtacú leis an soláthar clár agus gníomhaíochtaí fud fad na heagraíochta.

An Bord Comhairleach	27
An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca	27
Cearta an Duine agus Comhionannas	27
An Coiste Comhairleach	27
Nochtadh Cosanta	28
Plean Gnó	28
Dearbhú Ieasanna	28
An caidreamh a rinne safe*food* le príomh-gheallsealbhóirí	28
Plean Gníomhaíochta um Éifeachtúlacht Acmhainní	28
Tuarascáil maidir le Luach Saothair	28

Ráiteas an Phríomhfheidh-meannaigh

Agus mé ag smaoineamh siar ar an mbliain seo in ***safefood***, ritheann focal amháin ar leith liom: Athléimneacht - an athléimneacht a léirigh mo chomhghleacaithe agus iad ag oiriúnú do mhodhanna nua oibre beag beann ar an athrú leanúnach inár saol, agus iad ag cinntiú ag an am céanna gur leanadh go rathúil leis an obair thábhachtach a dhéanaimid i réimse na sábháilteachta bia agus an chothaithe ar oileán na hÉireann. Ar fud an raoin leathain gníomhaíochtaí atá ar bun againn ó thaobh taighde, líonraí gairmiúla, oideachais, bia pobail agus cumarsáidí de, tá obair agus éachtaí mo chomhghleacaithe ina sárshampla de luachanna ár seirbhíse poiblí agus dá dtairgeann sí.

Tá an obair a dhéanann ***safefood*** mar chomhlacht Thuaidh/Theas bunaithe ar thaighde ar ardchaighdeán, agus leanann ár dtaighde lena bheith ina shócmhainn lena dtugtar eolas do dhaoine agus lena gcuirtear oideachas orthu araon, cibé acu a úsáidtear é i réimse na sábháilteachta bia nó i réimse an chothaithe. Is é taighde an bhunchloch dár mbonn fianaise lena dtacaítear le cuid mhór gníomhaíochtaí do chuid mhór spriocphobal difriúil. Foilsíodh tuarascálacha ó ocht dtionscadal taighde san iomlán i mbliana, agus topaicí amhail dearcthaí tomhaltóirí agus úsáid teirmiméadar feola á bplé iontu. Áiríodh leis na tuarascálacha sin an tríú heagrán dár dtaighde ar chiseán bia shláintiúil i dTuaisceart Éireann, rud atá an-tráthúil dóibh sin a oibríonn i réimse an bheartais agus na tathanta. Tá bród orm as na ceithre thionscadal taighde a críochnaíodh i mbliana agus as na ceithre cinn a tosaíodh freisin.

Táim ag tnúth leis na haschuir dheiridh ó na tionscadail sin, ina bpléitear le hábhair amhail frithsheasmhacht in aghaidh ábhar frithmhiocróbach i sláinte ainmhithe agus glacadh an phobail le beartais atá ceaptha chun dul i ngleic le murtall. Táimidne in ***safefood*** ag gabháil do thaighde nuálach le fada an lá agus, trí na tionscadail nua sin, rannchuideoimid go dearfach leis an mbonn eolais eolaíoch agus leis an gcomhairle agus an treoir phraiticiúil a thugtar don phobal agus dóibh sin a bhfuil ról acu inár gcuid bia a tháirgeadh.

Tar éis na srianta a cuireadh i bhfeidhm de dheasca phaindéim Covid-19, d'fhill ár Líonra Eolais ar ais i bhformáid hibrideach ina soláthraítear timpeallachtaí tairbheacha i bpearsa agus ar líne do ghairmithe bia ar an oileán. Tá líon suntasach ball againn inár líonra, agus 3,600 duine páirteach ann, agus chuireamar fáilte roimh níos mó ná 140 ball nua i mbliana. Agus 33 imeacht á soláthar aige do thart ar 1,000 toscaire le linn na bliana, táim ag tnúth lena fheiceáil cén dóigh a bhfásfaidh an Líonra sa todhchaí, go háirithe ar fud na hearnála gnó bia. Bíonn éifeachtaí na paindéime á mbrath ar fud ár sochaí go fóill, go háirithe san earnáil táirgthe bia agus san earnáil lónadóireachta/fáilteachais. Seoladh '***safefood*** don Ghnó', ár n-ardán ríomhfhoghlama nua saor in aisce do ghnólachtaí bia beaga, i mbliana. Leis an ardán, soláthraítear oiliúint phraiticiúil saor in aisce do na gnólachtaí sin chun tacú le freastal ar na riachtanais atá acu. Agus é dírithe ar úinéirí gnólachtaí beaga, tá cumas ag an ardán tacú leis na daoine sin de réir mar a fhilleann custaiméirí ar ais agus cabhrú le cultúr dea-shábháilteachta bia a théann chun tairbhe gach duine dínn a chothú.

Seoladh an ceathrú tráinse dár scéim trí bliana um Thionscnaimh Bhia Pobail i mbliana, rud lena dtacaítear le tionscadail i bpobail faoi mhíbhuntáiste ó thuaidh agus ó dheas. Chistíomar 14 thionscadal pobail ar fud an oileáin agus rinneamar caidreamh le níos mó ná 5,000 teaghlach ón mbliain 2019 i leith. Trí sheimineáir Ghréasáin agus trí imeachtaí atá faoi stiúir ag an bpobal araon, bhí tionchar dearfach ag an gclár praiticiúil sin arís agus arís eile ar theaghlaigh agus ar a mórphobail trí chur lena gcuid feasachta agus eolais ar bhia sláintiúil agus ar chothú. Táimid ag tnúth le cur leis an oidhreacht sin thar na blianta atá romhainn.

Ag obair dó i gcomhpháirt leis an nGníomhaireacht Caighdeán Bia i dTuaisceart Éireann, leanann ár Líonra Bochtaineachta Bia Uile-oileáin le díriú a leagan ar an mbochtaineacht bia, ar saincheist thábhachtach í a bhíonn ag dul i méid ar fud na sochaí. Nochtadh i dtaighde nua ó ***safefood*** a foilsíodh ag comhdháil

bhliantúil an Líonra gur gá do theaghlaigh ar ísealioncam níos mó ná 1/3 dá n-ioncam seachtainiúil a chaitheamh chun ciseán bia shláintiúil a fhreastalaíonn ar riachtanais chothaithe bhunúsacha a cheannach. Is gá éisteacht le daoine atá thíos leis an mbochtaineacht bia chun a chinntiú gur praiticiúil agus tráthúil a bhíonn na beartais a shaothraítear chun dul i ngleic leis an bhfadhb agus chun a chinntiú go mbíonn na beartais sin bunaithe ar eispéiris fíorshaoil na ndaoine a bhfuil an gá is mó acu. I gcomhthráth leis sin, leanann an Fóram um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall, atá faoi chathaoirleacht ag ***safe*food**, lena bheith ina ardán tábhachtach ag ar féidir na forbairtí is déanaí ó thaobh taighde, tathanta agus saincheisteanna murtaill de a phlé. D'fhreastail thart ar 200 toscaire ar an dá cheardlann dhébhliantúla lena mbuntacaítear leis na cláir sin, áit ar chuala siad faoi bheartais agus faoi idirghabhálacha fíorshaoil atá ceaptha chun gníomhaíocht fhisiciúil a mhéadú agus faoi na forbairtí is déanaí sa 'Chur Chuige Córas Uile' i leith dul i ngleic le murtall. Tugtar le chéile ag an bhfóram níos mó ná 31 eagraíocht dhifriúla a oibríonn sa réimse, agus tá an obair chomhpháirtíochta eatarthu ríthábhachtach maidir le dul i ngleic le dúshláin amach anseo ar an oileán.

I réimse an Oideachais, cruthaíodh acmhainn teagaisc nuálach idirghníomhach um chothú agus gníomhaíocht fhisiciúil do spriocphobail iarscoile trínár gcomhpháirtíocht nua le Cumann Sacair na hÉireann. Bhain níos mó ná 1,200 leanbh ó 12 bhunscoil ar fud Thuaisceart Éireann leas as an acmhainn go dtí seo,
agus tá súil againn an líon sin a mhéadú thar na blianta atá romhainn agus an obair sin a leathnú chuig eagraíochtaí spóirt eile agus comhlachtaí rialaithe spóirt eile.

Is minic a bhíonn feachtais feasachta poiblí ar an ngné is infheicthe d'obair ***safe*food**. Agus é ar bun le ceithre bliana anuas, tugtar leis an bhfeachtas START uainn spreagadh do theaghlaigh na chéad chéimeanna a thógáil i dtreo stíl mhaireachtála níos sláintiúla agus nósanna itheacháin níos sláintiúla. Mar aon leis an bhfeachtas a thabhairt chuig imeachtaí i bpearsa amhail Seó Bhaile Mhoireil, d'óstálamar seimineár Gréasáin START ar líne do bhreis agus 200 tuismitheoir, agus deis á tabhairt dóibh comhairle a lorg ó shaineolaithe sláinte maidir le conas sónna a bhainistiú sa bhaile. Seoladh an feachtas nua sábháilteachta bia trí bliana uainn dar teideal 'Cuir Iontaoibh sa Teirmiméadar Feola' i mbliana freisin. Trí spraoi agus greann, carachtar spéisiúil agus teachtaireachtaí tábhachtacha sábháilteachta bia a chomhcheangal, d'éirigh linn feachtas iontach a chruthú lena dtarraingeofar aird cócairí de gach aois, tá súil againn. Athraíonn tairiscint ***safe*food** de réir mar a athraíonn an dóigh a bhfaigheann an pobal rochtain ar fhaisnéis sláinte. Seoladh ár sraith podchraoltaí dar teideal 'The Curious Consumer' i mbliana, rud a bhfuil mar aidhm leis teachtaireachtaí tábhachtacha sábháilteachta bia a chur i láthair i bhformáid podchraolta níos siamsúla agus níos neamhfhoirmiúla. Is ionann é agus cur chuige nua ón eagraíocht, agus sinn ag iarraidh teacht ar chainéil agus formáidí nua trínar féidir linn na teachtaireachtaí eolaíochta uainn agus an pobal i gcoitinne a thabhairt níos gaire dá chéile. Maidir leis an obair atá ar bun againn chun leas a bhaint as an acmhainneacht a bhaineann le cumarsáidí sóisialta agus digiteacha, d'fhéadfadh sí cur lenár dtaighde, ár líonraí a leathnú, a chinntiú go mbíonn ár mbonn fianaise eolaíche le feiceáil go soiléir, agus aird tuilleadh daoine a dhíriú ar thopaicí a bhaineann le sábháilteacht bia agus cothú.

Cuid dhílis de ***safe*food** is ea an Stiúrthóireacht um Oibríochtaí Corparáideacha, agus ní bheimis in ann feidhmiú ina héagmais. Cinntíonn obair na Stiúrthóireachta go mbíonn againn an cumas agus na córais a theastaíonn chun na hathruithe inár bpatrúin oibre a bhainistiú agus cabhraíonn sí lena chinntiú go leanaimid leis an sainordú atá againn a chomhlíonadh ar fud an dá dhlínse.

Tá sé soiléir go gcruthóidh an Breatimeacht agus an phaindéim dhomhanda a lán dúshlán nua do ***safe*food** sna blianta atá le teacht. I ngach cás, ghlacamar cur chuige comhpháirtíochta agus comhoibríoch i leith dúshlán ó bunaíodh sinn – agus sinn ag obair le chéile agus ag úsáid fianaise chun réitigh a chothú agus chun iompraíochtaí a athrú. Is mór an chreidiúint dúinn go léir í athléimneacht mo chomhghleacaithe agus iad ag leanúint le misneach, díograis agus fuinneamh a léiriú beag beann ar an iomad dúshlán atá i réim.

Thar ceann mo chomhghleacaithe uile agus Bhord Comhairleach ***safe*food**, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an líon mór daoine aonair, gníomhaireachtaí agus eagraíochtaí ar fud oileán na hÉireann a oibríonn linn.

Táim ag tnúth leis na deiseanna nua a bheidh le tapú againn sa todhchaí.

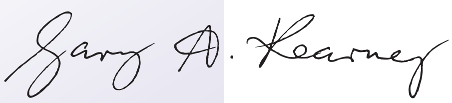

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin

Sracfhéachaint ar 2021

Eanáir

Rinneadh suirbhé ní lámh Rufus

Feabhra

Foilsíodh athbhreithniú ar na hionadaigh veigeatóracha feola atá ar díol in Éirinn.

Márta

Seoladh safefood don bheatha, acmhainn idirghníomhach oideachais.

Cruthaíodh físeáin do thuismitheoirí maidir le baint den chíoch

Bealtaine

Cuireadh i bhfeidhm an feachtas START - gearraimis siar ar shónna

Bunaíodh fóram na hÉireann um bia i scoileanna

Meitheamh

Seoladh an podchraoladh 'The Curious Consumer'

Seoladh taighde ar chiseán bia shláintiúil i dTuaisceart Éireann

Iúil

Seoladh an clár agus na himeachtaí peilbhunaithe dar teideal 'On the Ball – Healthy Know How for Active Kids'

Seoladh feachtas nua sábháilteachta bia dar teideal 'Cuir iontaoibh sa teirmiméadar feola'

Lúnasa

Eisíodh teachtaireachtaí sábháilteachta bia samhraidh maidir le fulachtaí agus maidir le hithe lasmuigh

Meán Fómhair

Reáchtáil safefood seastán ag seó Bhaile Mhoireil

Seoladh taighde ar an gcostas ar chiseán bia shláintiúil in Éirinn

Seoladh 'Bunathraigh do Thralaí 2021'

Deireadh Fómhair

START - 'gearraimis siar ar na sónna'

Samhain

seoladh safefood don ghnó

Seoladh taighde safetrak ar thomhaltóirí

Nollaig

Eisíodh comhairle sábháilteachta bia agus cothaithe na Nollag

Chruthaigh safefood cuntas ar TikTok

Branda *safe*food

49%

An céatadán de dhaoine a chonaic nó a chuala rud éigin faoi *safe*food le déanaí

Chonaic, chuala nó léigh beagán faoi bhun leath na n-aosach ar oileán na hÉireann rud éigin faoi ***safe*food**, an figiúr is airde a taifeadadh ón mbliain 2017.

68%

An céatadán de dhaoine ar oileán na hÉireann

a bhfuil Feasacht Spreagtha acu ar an mBranda

71%

An céatadán de dhaoine a Aithníonn an Lógó

78%

An céatadán de dhaoine a cheapann go bhfuil *safe*food eolach ar shábháilteacht bia agus ar bhia sláintiúil

(ina measc sin a chuala faoi *safe*food)

Bhain feasacht ar ***safe*food** i dTuaisceart Éireann an leibhéal is airde amach le 5 bliana anuas

Ár dTaighde

Maidir leis an obair a dhéanann safefood ar shábháilteacht bia, cothú agus bia sláintiúil, tá sí spriocdhírithe ar an mbiashlabhra ina iomláine. Dá bharr sin, is fíor sin freisin i gcás ár dtaighde. Ceann amháin de phríomhfheidhmeanna ***safefood*** is ea 'glacadh coiteann a chruthú gur ar tháirgeoirí, próiseálaithe agus dáileoirí ar gach leibhéal, ar lónadóirí agus ar an bpobal atá an fhreagracht as bia sábháilte a sholáthar'. Chuige sin, cuireann ***safefood*** an biashlabhra ar fad san áireamh ina dhearcadh ar thaighde agus cinntíonn sé go mbíonn ár gclár taighde ceangailte lenár bpríomhfheidhmeanna agus go dtacaíonn sé leo.

Baintear úsáid as an taighde sin chun an bonn fianaise a thógáil le haghaidh cumarsáidí a bhfuil tacaíocht eolaíochta acu a fhorbairt, ar bonn fianaise é atá soiléir, údarásach, ábhartha agus neamhspleách agus a n-áirítear feachtais feasachta poiblí ***safe*food** leis. Toradh eile atá ar obair eolaíochta den sórt sin is ea go mbreisítear an tuiscint atá againn ar ghuaiseacha féideartha sa táirgeadh bia agus ar na bearta a theastaíonn chun na guaiseacha sin a íoslaghdú nó a dhíothú.

Ag obair dó le príomh-gheallsealbhóirí in institiúidí taighde agus eile, tá ***safe*food** ag cothú caidreamh oibre uile-oileáin agus ag breisiú comhpháirtíochtaí idir institiúidí taighde ar fud oileán na hÉireann.

Forbhreathnú ar thionscadail taighde

Cuireadh na tionscadail taighde seo a leanas i gcrích sa bhliain 2021:

- Úsáid ábhar frithmhiocróbach i sláinte ainmhithe ar oileán na hÉireann: eolas, dearcthaí agus iompraíocht
- Costas socheacnamaíoch na hipiríogaireachta bia ar oileán na hÉireann
- Forlíontaí bia – iniúchadh a dhéanamh ar ár gcúiseanna le hiad a thógáil
- Glacadh an phobail le beartais atá ceaptha chun dul i ngleic le murtall

Cuireadh tús leis na tionscadail taighde seo a leanas sa bhliain 2021:

- Rialú míceatocsaine i ngránaigh: sláinte an duine a chosaint
- Cultúr sábháilteachta bia - cultúr láidir sábháilteachta bia a bhunú i ngnólachtaí bia beaga: dearcthaí, baic agus éascaitheoirí
- Úsáid feistí cliste ag tomhaltóirí agus iad ag ullmhú bia sa chistin tí ar oileán na hÉireann
- Laghdú a dhéanamh ar nochtadh leanaí agus ógánach do mhargaíocht dhigiteach bianna míshláintiúla

Foilseacháin

D'fhoilsigh ***safe*food** ocht dtuarascáil taighde sa bhliain 2021, inar pléadh le sábháilteacht bia agus le bia sláintiúil:

Teirmiméadair feola agus tomhaltóirí

Sa tionscadal seo, imscrúdaíodh na dearcthaí reatha agus na treochtaí reatha in úsáid teirmiméadar feola ag tomhaltóirí ar oileán na hÉireann. Chomh maith leis sin, measúnaíodh ann dearcthaí tomhaltóirí i leith teirmiméadair feola agus a n-iompraíocht úsáide thuairiscithe, sainaithníodh ann na nithe a chuireann bac le húsáid na dteirmiméadar agus na nithe a chabhraíonn lena n-úsáid, agus forbraíodh ann moltaí le haghaidh na baic sin a shárú. Moltar sa chomhairle dhomhanda ón Eagraíocht Dhomhanda Sláinte go gcócarálfadh tomhaltóirí bia go maith agus gurbh "fhearr dóibh teirmiméadar" a úsáid chun a chinntiú go bhfuil bia sábháilte le hithe. Sa chomhairle reatha ó ***safe*food**, léirítear do thomhaltóirí conas a shuí cé acu atá nó nach bhfuil feoil cócaráilte i gceart. Trí theirmiméadair feola a úsáid i gceart, is féidir tomhaltóirí a spreagadh cleachtais shábháilte chócarála a shaothrú agus, ar an tslí sin, réim bia shábháilte a chinntiú.

Ionadaigh veigeatóracha feola

Tugtar sa tuarascáil seo forbhreathnú ar na cineálacha difriúla ionadach veigeatórach plandabhunaithe feola atá ar fáil ó raon ollmhargaí ar oileán na hÉireann agus ar an gcothú atá iontu. D'imscrúdaíomar freisin dearcthaí tomhaltóirí maidir leis an gcothú atá in ionadaigh veigeatóracha phlandabhunaithe feola, maidir lena mhéid a cheannaíonn agus a itheann siad na táirgí sin agus maidir leis na cúiseanna a gceannaíonn agus a n-itheann siad iad.

Cá mhéad atá ar chiseán bia shláintiúil i dTuaisceart Éireann sa bhliain 2020?

Mar chuid de dhá thionscadal taighde a seoladh roimhe sin sna blianta 2014 agus 2016, oibríodh i gcomhar le daoine den phobal i roinnt 'fócasghrúpaí breithniúcháin' ar fud Thuaisceart Éireann chun a chomhaontú cad ba cheart a chur ar áireamh i gciseán bia íosta riachtanach, ar ciseán é atá leordhóthanach ó thaobh cothaithe de agus atá inghlactha ón taobh sóisialta de go fóill.

Cuirtear i láthair sa tuarascáil seo an costas ar an gciseán bia íosta riachtanach do na ceithre chineál teaghlaigh, arna choigeartú chun costais bhia sa bhliain 2020 a léiriú. Cuirtear inti leis na sonraí a foilsíodh roimhe sin do na blianta 2014, 2016 agus 2018. Léirítear inti an

meánchostas seachtainiúil ar bhia sláintiúil agus an sciar d'ioncam teaghlaigh ar féidir gur gá é a chaitheamh chun an caighdeán íosta sin a bhaint amach.

Cad a bhíonn ar tairiscint?

I mí na Samhna 2018, choimisiúnaigh ***safe*food** tionscadal taighde chun tuiscint a ghnóthú ar chineál an tsoláthair bia i spásanna sóisialta leanaí ar oileán na hÉireann. Ba é aidhm an taighde seo ná sonraí a bhailiú faoi na cineálacha bia agus dí a bhíonn ar fáil in áiteanna ina ndéanann leanaí súgradh agus aclaíocht agus tuiscint a ghnóthú ar na baic ar bhia sláintiúil a chur ar fáil sna láithreacha sin agus ar na nithe a chabhródh le bia sláintiúil a chur ar fáil iontu.

Sa tuarascáil seo, cuirtear fionnachtana taighde i láthair agus moltar bealaí inar féidir tacú le bainisteoirí ionaid, le baill foirne lónadóireachta agus le tuismitheoirí roghanna bia agus dí níos sláintiúla a dhéanamh i spásanna sóisialta leanaí.

Cá mhéad atá ar chiseán bia shláintiúil in Éirinn sa bhliain 2021?

Bhí an taighde seo cosúil leis an taighde a úsáideadh sa tuarascáil do Thuaisceart Éireann dar teideal *Cá mhéad atá ar chiseán bia shláintiúil i dTuaisceart Éireann sa bhliain* 2021? Léirítear sa tuarascáil seo an costas ar rud a measadh a bheith ina chiseán íosta riachtanach chun réim bia shláintiúil chothaitheach a sholáthar do shé chineál teaghlaigh in Éirinn.

An níonn daoine a lámha tar éis dóibh an seomra folctha a úsáid?

Ba é a bhí i gceist leis an tionscadal seo ná imscrúdú a dhéanamh ar shaoráidí ní lámh, beartais ní lámh agus cleachtais ní lámh i suíomhanna leithris ar oileán na hÉireann.

Aithnítear go bhfuil an-tábhacht ag baint le cleachtas agus comhlíonadh leordhóthanach sláinteachas lámh – is é sin le rá, a bheith ar an eolas faoi conas do lámha a ní agus faoi cén uair a bhíonn ort do lámha a ní, agus do lámha a ní go rialta – maidir lena lán galar teagmhálach a chosc. Cé gur ar shuíomhanna cúram sláinte a díríodh sa chuid is mó den taighde ina n-imscrúdaítear iompraíocht ní lámh, is ar shuíomhanna poiblí a fhéachtar sa taighde seo.

Cur chuige córas uile i leith murtall i measc leanaí

Dírítear san athbhreithniú seo ar idirghabhálacha ina nglactar cur chuige córas uile, agus é mar phríomhaidhm leo dul i ngleic le murtall i measc leanaí. Sainaithnítear sa tuarascáil na ceachtanna a foghlaimíodh agus na héascaitheoirí agus na baic atá ann. Breithnítear sa tuarascáil freisin an comhthéacs beartais murtaill in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann mar bhonn do chineálacha cur chuige córas uile a fhorbairt tuilleadh. Tá sí ceaptha chun tacú leis an lucht déanta beartas agus leis an lucht áitiúil déanta cinntí cineálacha cur chuige córas uile i leith murtall i measc leanaí a chur ar aghaidh sa dá dhlínse.

Tionchar Phaindéim SARS-Cov-2 ar an mbiashlabhra ar oileán na hÉireann

Is rud casta idirnáisiúnta é an biashlabhra ar oileán na hÉireann. Fágann sé sin go bhfuil sé faoi réir macrairioscaí de dheasca na paindéime. Rinneamar anailís ar an dóigh a n-oibríonn an biashlabhra sin faoi láthair faoi na dálaí géarchéime a d'eascair as an bpaindéim agus ar na leochaileachtaí a sainaithníodh cheana féin agus ar dóigh dóibh teacht chun cinn idir an gearrthéarma agus an meántéarma, ar leochaileachtaí iad a bhféadfadh iarmhairtí a bheith acu do shábháilteacht bia agus do chalaois bia. Ba chuí an rud é saintuairimí reatha a fháil ar cén áit ar dhócha go mbeadh tionchar ag an bpaindéim ar an mbiashlabhra agus ar fhorbairt dhóchúil na suaití sin. Is é an ardaidhm atá ann go rannchuideoidh an obair sin le treisiú le hathléimneacht an bhiashlabhra ar oileán na hÉireann agus, ar an tslí sin, go gcosnóidh sí an tionscal bia dúchasach, sláinte an phobail agus roghanna tomhaltóirí.

Foilsíodh cúig fhoilseachán le haghaidh tomhaltóirí agus gnólachtaí sa bhliain 2021

- Athchló den phóstaer 'siúcra i ndeochanna'
- An fógrán 'Cosain do ghnólacht ar chalaois bia'
- Bunathraigh do Thralaí – bileoigín ocht gcéim
- Athchló den leabhar oideas '101 Square Meals'.

'101 Square Meals' - Ríomhleabhar

***Bhí lúcháir ar safe*food** obair i gcomhar le Comhairle Náisiúnta na hÉireann do na Daill chun leagan inrochtana den leabhar oideas '101 Square Meals' a sholáthar, ar leabhar é a bhfuil an-tóir air.

Ár Líonraí

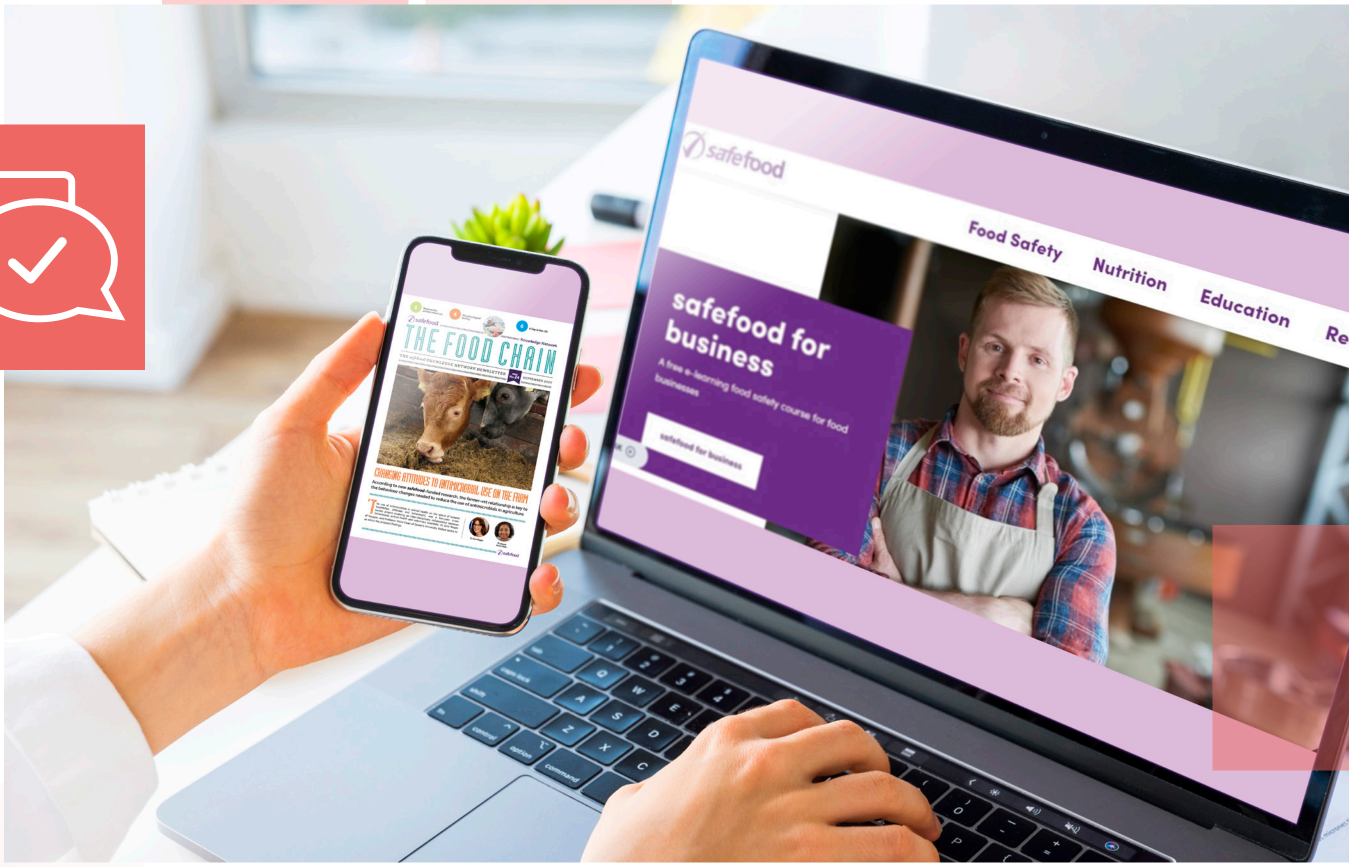

Baineann safefood leas as a staid uathúil thuaidh/theas ar mhaithe le comhar agus nasc-cheangail a chur chun cinn le geallsealbhóirí a oibríonn san earnáil bia, sa tsláinte phoiblí agus i gcur chun cinn na sláinte chun iomláine an bhiashlabhra a neartú agus chun sláinte an phobail a fheabhsú.

Mar chuid dá shainchúram reachtúil, tá oibleagáid ar safefood feasacht ar shaincheisteanna sábháilteachta bia a chur chun cinn i measc gairmithe a bhfuil leas acu i sábháilteacht bia nó a bhfuil freagracht orthu aisti, lena n-áirítear an tionscal bia.

An Líonra Eolais

Tá na baill den Líonra Eolais ina bpobal de níos mó ná 3,600 gairmí, beagnach, a oibríonn i ngnólachtaí bia, sa tsláinte comhshaoil, i ngníomhaireachtaí rialála, sa tsláinte phoiblí, i saotharlanna tástála bia, sa taighde agus san oideachas.

Tá sé mar aidhm leis an Líonra Eolais timpeallacht dhinimiciúil fhiúntach a chruthú le haghaidh faisnéis sábháilteachta bia a mhalartú le leas frithpháirteach a bhall. Aidhm eile atá leis is ea daoine a bhfuil baint acu le heolas a chruthú agus a úsáid agus daoine a bhfuil baint acu le beartais a fhorbairt a thabhairt le chéile ar mhaithe le sábháilteacht bia a chur ar aghaidh agus a bhreisiú. Tá an Líonra Eolais i mbun nasc-cheangail a chruthú agus a mhéadú ar fud oileán na hÉireann idir gairmithe sábháilteachta bia fud fad an bhiashlabhra ar fad ón mbliain 2011 i leith.

Is iad seo na cuspóirí atá ag ***safe*food** don Líonra Eolais:

- Feasacht a mhéadú agus deiseanna a sholáthar le haghaidh eolas sábháilteachta bia den dea-chleachtas a chomhroinnt agus a fhoghlaim.
- Caidreamh oibre ildisciplíneach agus trasdlínse idir gairmithe sábháilteachta bia a fhorbairt tuilleadh.
- Foinse iontaofa saineolais a sholáthar do ***safe*food** d'fhonn ábhair imní atá ann cheana a iniúchadh, sainaithint a dhéanamh ar na saincheisteanna atá ag teacht chun cinn sa tsábháilteacht bia agus feabhas a chur ar an mbonn fianaise inmheánach.
- Comhar, comhoibriú agus sineirgí idir gairmithe i réimse na sábháilteachta bia a chur chun cinn ar fud oileán na hÉireann.

An Líonra Eolais sa bhliain 2021

- ✓ Cuimsíonn sé 3,600 ball
- ✓ Bhí 140 ball nua ann sa bhliain 2021
- ✓ Soláthraíodh 33 imeacht do bheagnach 1,000 duine
- ✓ Tháinig na rannpháirtithe ó 268 gcúlra dhifriúla fostaíochta.
- ✓ Reáchtáladh 14 imeacht chun tacú le gnólachtaí bia beaga agus meánmhéide.
- ✓ Foilsíodh 12 eagrán de 'Network News'
- ✓ Seachadadh trí eagrán den nuachtlitir 'The Food Chain' chuig 2,400 síntiúsóir

*safe*food don ghnó

Seoladh ***safe*food** don ghnó i mí na Samhna 2021. Chláraigh breis agus 300 úsáideoir don chlár sa chéad mhí agus tá thart ar 1,400 úsáideoir aige go dtí seo.

Baineann an pobal agus na gnólachtaí bia a fhreastalaíonn air araon tairbhe as an obair a dhéantar chun cultúr dea-shábháilteachta bia a chothú. Is ann do thuairim is 50,000 gnólacht a tháirgeann nó a dhíolann bia ar fud oileán na hÉireann agus tá thart ar 80% díobh sin ina ngnólachtaí bia beaga. Tar éis dúinn bualadh lena lán úinéirí ar ghnólachtaí bia beaga trínár Líonra Eolais, tuigimid na brúnna agus an t-ualach oibre atá orthu, lena n-áirítear oiliúint sábháilteachta bia. Tá sé mar aidhm againn uirlis oiliúna sábháilteachta bia atá praiticiúil agus saor in aisce a sholáthar d'úinéirí gnó, ar uirlis í lena bhfreastalaítear ar a riachtanais. Faoin gclár, tairgtear oiliúint sábháilteachta bia a sholáthraítear ina modúil ghearra atá praiticiúil agus spéisiúil agus atá bunaithe ar chásanna fíorshaoil.

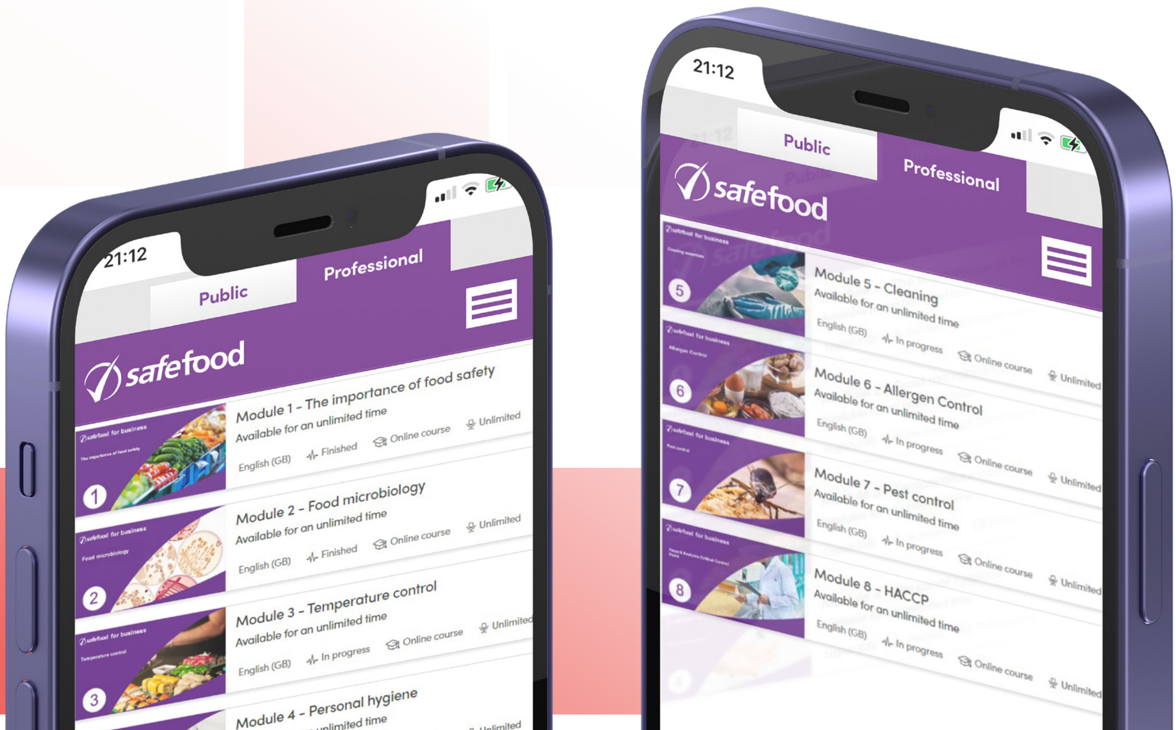

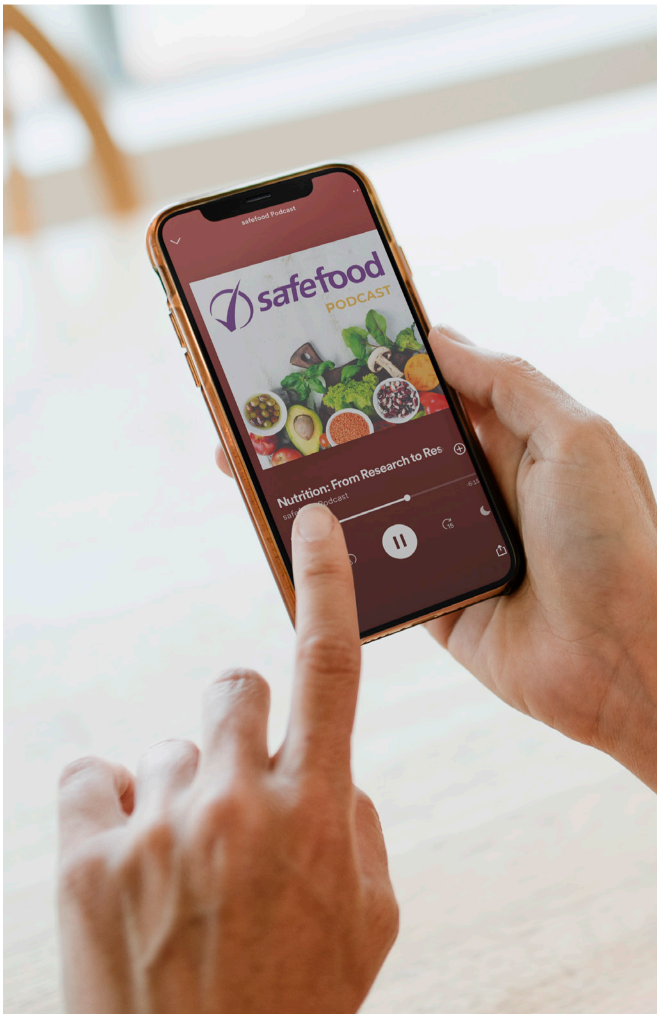

Hipiríogaireacht bia

Lean ***safefood*** le cúnamh a thabhairt do ghnólachtaí bia beaga le linn na bliana 2021, go háirithe iad sin san earnáil Lónadóireachta agus Fáilteachais. Ag teacht sna sála ar na máistir-ranganna i mbainistiú ailléirginí bia ar sholáthair ***safefood*** iad i gcomhpháirt le hÚdarás Sábháilteachta Bia na hÉireann agus le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) sa bhliain 2019-2020, soláthraíodh seacht máistir-rang eile do mhic léinn lónadóireachta agus fáilteachais ag coláistí breisoideachais agus ardoideachais ar fud na hÉireann sa bhliain 2021 ar iarraidh ó na léachtóirí. Ina theannta sin, reáchtálamar seacht gcinn d'imeachtaí seimineáir Gréasáin/oiliúna do ghnólachtaí bia beaga inar díríodh ar bhainistiú praiticiúil ailléirginí, mar aon le trí sheimineár Gréasáin faisnéise forlíontaí inar pléadh leis na nithe seo a leanas: (a) glanadh agus dífhabhtú ailléirginí; (b) foinsí nua próitéine agus impleachtaí don tomhaltóir ailléirgeach; agus (c) nithe a bhaineann le hailléirginí atá le cur san áireamh agus táirgí nua á gceapadh. Bhí freastal maith ann ar na himeachtaí uile agus fuarthas aiseolas dearfach ó na toscairí.

Podchraoltaí

Sheol ***safefood*** an podchraoladh dar teideal *'The Curious Consumer'* sa bhliain 2021, rud inar cuireadh teachtaireachtaí tábhachtacha sábháilteachta bia i láthair i bhformáid shiamsúil scriptithe chun miotais sábháilteachta bia a bhréagnú. Leabaíodh gach podchraoladh isteach ar leathanach Gréasáin tiomnaithe, agus tuairisc scríofa á tabhairt ar an inneachar atá ann. San iomlán, íoslódáladh na ceithre eipeasóid 593 huaire agus amharcadh ar na leathanaigh 1,943 huaire sa bhliain 2021. Bhí eipeasóid inar iniúchadh an fhírinne atá taobh thiar den riail cúig shoicind ar an eipeasóid ba mhó amharc.

Tháinig an tsraith *'The Curious Consumer'* sna sála ar na podchraoltaí maidir le Sábháilteacht Bia agus Cothú a reáchtáladh sa bhliain 2020, agus iad dírithe ar ghairmithe. Leanadh ar aghaidh leis an tsraith sa bhliain 2021, agus 2,149 n-íoslódáil agus 870 amharc ar leathanaigh ann. Bhí eipeasóid inar scrúdaíodh iniúchóireacht chianda ar an eipeasóid ba mhó amharc.

Seicliosta Calaoise Bia

Bíonn calaois bia ina bagairt sheasmhach ar gach gnólacht déantúsaíochta bia ar oileán na hÉireann. D'fhorbair ***safefood*** acmhainn nua seicliosta calaoise bia do ghnólachtaí bia beaga i gcomhpháirt leis an Institiúid um Shlándáil Bia Dhomhanda ag Ollscoil na Banríona, Béal Feirste. Tá an acmhainn deartha chun cabhrú le gnólachtaí bia, go háirithe gnólachtaí bia ar fiontair bheaga agus mheánmhéide iad, aghaidh a thabhairt ar aon rioscaí calaoise a d'fhéadfadh a bheith ann dá ngnólacht agus dá gcáil.

An Tionscnamh Bia Pobail

Táimidne in ***safefood*** an-bhródúil as an ról atá againn maidir le Tionscnaimh Bhia Pobail a chistiú ón mbliain 2010 i leith. Trí thacú le tionscadail inbhuanaithe ina ndírítear ar bhia, bímid ag cabhrú le scileanna bia ar feadh an tsaoil a fhorbairt agus le roghanna níos sláintiúla a chur chun cinn. Is féidir leis an gcur chuige áitiúil sin tionchar buan a imirt ar shláinte leanaí, sláinte aosach agus sláinte a mórphobal ar fud oileán na hÉireann. Táimid ag tnúth le hobair amach anseo na dtionscnamh agus leis an difear bunathraitheach a dhéanfaidh siad.

Tá sé mar aidhm le Clár ***safefood*** um Thionscnaimh Bhia Pobail difear dearfach a dhéanamh do nósanna itheacháin na dteaghlach a bhfuil leanaí acu agus a chónaíonn i bpobail ísealioncaim ach díriú ar scileanna agus eolas maidir le bia agus bia sláintiúil, le siopadóireacht níos sláintiúla agus le scileanna cócarála níos fearr. Is scileanna inláimhsithe inaistrithe iad uile ar féidir leo dul chun tairbhe do phobal iomlán. Taispeánann samhail na dTionscnamh Bia Pobail conas is féidir le comhoibriú le pobail cabhrú leo roghanna bia níos sláintiúla a dhéanamh agus scileanna ar feadh an tsaoil a fhoghlaim. Trí na Tionscnaimh Bhia Pobail a chistiú, cabhraíodh le níos mó ná 40,000 duine ach fíorchabhair phraiticiúil a sholáthar i bpobail áitiúla trí 44 thionscadal a chistiú.

An tionscnamh bia pobail sa bhliain 2021

Agus é á reáchtáil ina bhloic thrí bliana, cuireadh an ceathrú tráinse den Chlár um Thionscnaimh Bhia Pobail i gcrích sa tréimhse 2019 go 2021.

- ✓ Tríd an gclár, chuathas i dteagmháil le beagnach 5,250 teaghlach thar thréimhse trí bliana.
- ✓ Ghlac 3,769 dteaghlach páirt in imeachtaí pobail.
- ✓ Ghlac 1,479 dteaghlach páirt i dtionscadail bheaga.
- ✓ Cistíodh 14 thionscnamh pobail faoin gclár sa tréimhse 2019-2021.

Bunaithe ar mheastóireacht, bhí tionchar dearfach ag an gclár ar theaghlaigh agus ar phobail trí chur lena gcuid feasachta agus eolais ar bhia sláintiúil.

Bhí tionchar mór ag paindéim Covid-19 ar an gclár is déanaí um Thionscnaimh Bhia Pobail. Ba ghá do cheannairí tionscnaimh an dóigh a soláthraíonn siad a dtionscadail a oiriúnú mar fhreagairt do na srianta sláinte poiblí a cuireadh i bhfeidhm. Bhí tacar uathúil dúshlán le sárú ag gach tionscnamh ina bpobal féin. Léirigh siad nuálaíocht, cruthaitheacht agus athléimneacht agus iad ag freagairt do na dúshláin sin, agus iad ag bogadh chun cláir a sholáthar ar líne. D'éirigh go geal leis an obair sin agus, i gcás a lán tionscnamh, tháinig méadú ar an líon tionscadal a reáchtáil siad agus ar mhéid an spriocphobail a ndeachaigh siad i bhfeidhm air.

Dúirt na rannpháirtithe gur bhain siad taitneamh as an gclár agus go raibh sé úsáideach, tairbheach agus spraíúil. Thuairiscigh siad athruithe i scileanna bia agus in iompraíochtaí bia.

Buaicphointí an Chláir um Thionscnaimh Bhia Pobail sa bhliain 2021

Seimineár Gréasáin maidir le conas cláir bhuana bhia pobail a dhearadh

Ag an seimineár Gréasáin seo, phléigh na cainteoirí na cláir chócarála pobail agus na deiseanna oiliúna cócarála pobail atá ar fáil ar oileán na hÉireann, lena n-áirítear 'Cook it!', 'Food Values' agus 'Healthy Food Made Easy'. Pléadh freisin an tábhacht a bhaineann le hobair chomhoibríoch agus le tacaíocht a fháil ó gheallsealbhóirí eile pobail agus ó sheirbhísí poiblí. Iniúchadh ag an seimineár Gréasáin freisin na sruthanna cistiúcháin atá ar fáil d'eagraíochtaí pobail ar fud oileán na hÉireann.

Físeán maidir le Tionscnaimh Bhia Pobail

Chruthaigh safefood físeán chun tionchar an Chláir um Thionscnaimh Bhia Pobail a léiriú.

Tionscnaimh Bhia Pobail: Bia Sláintiúil, Teaghlaigh Shláintiúla 2019-2021

Tugadh sa leabhrán seo achoimre ar roinnt de na himeachtaí pobail agus de na tionscadail bheaga a ndearna ceannairí tionscnaimh iad a fhorbairt agus a sholáthar faoin gclár le linn na tréimhse 2019-2021.

An Líonra Bochtaineachta Bia Uile-oileáin

Foilsíodh dhá eagrán de nuachtlitir an Líonra Bochtaineachta Bia Uile-oileáin sa bhliain 2021, a seoladh chuig breis agus 219 síntiúsóir.

Fadhb shuntasach do lear daoine ar oileán na hÉireann is ea bochtaineacht bia. Is é an sainmhíniú atá air ná an t-éagumas chun réim bia atá leordhóthanach ó thaobh an chothaithe de a rochtain. Bhí 7.4% de theaghlaigh in Éirinn thíos le bochtaineacht bia sa bhliain 2019, figiúr a bhí cothrom le méadú 7% ar an bhfigiúr don bhliain 2018. Bhí 16% d'aosaigh i dTuaisceart Éireann neamhshlán ó thaobh bia de sa bhliain 2020-2021. Bhí slándáil bia íseal ag 9% díobh agus bhí slándáil bia an-íseal ag 7% díobh.

Bunaíodh an Líonra sa bhliain 2009 chun cur chuige comhordaithe straitéiseach a sholáthar i leith dul i ngleic le bochtaineacht bia ar oileán na hÉireann. Tacaíonn sé le teacht ar chomhdhearcadh i leith saincheisteanna gaolmhara, le comhoibriú agus le foghlaim chomhroinnte. Déanann ***safefood*** agus an Ghníomhaireacht um Chaighdeáin Bhia i dTuaisceart Éireann comhchathaoirleacht ar an Líonra.

Déantar ionadaíocht d'ocht n-eagraíocht déag ar an bhfóram. Áirítear leo ranna agus gníomhaireachtaí Rialtais, an lucht léinn agus eagraíochtaí neamhrialtasacha. Tagann baill le chéile ar bhonn rialta chun eispéiris agus eolas a chomhroinnt ar mhaithe le haghaidh a thabhairt ar fhadhb na bochtaineachta bia ar an oileán.

Tugann an líonra tús áite do na gníomhaíochtaí seo a leanas:

- **Tathant agus cumarsáid**
  Tacaíocht, plé agus comhpháirtíocht, nuair is cuí, a sholáthar i measc bhaill an líonra le linn dóibh tathant a dhéanamh ar son dul i ngleic le bochtaineacht bia ar leibhéil éagsúla, idir bheartais agus chleachtais.
- **Fianaise**
  Plé a dhéanamh, le linn gach cruinnithe, ar na sonraí nua agus atá ann cheana agus na bearnaí sa bhonn ianaise i dtaca leis an mbochtaineacht bia ar oileán na hÉireann, teacht ar chomhdhearcadh agus sainaithint a dhéanamh ar na deiseanna a d'fhéadfadh a bheith ann le haghaidh dul i ngleic leis na bearnaí faisnéise.
- **Acmhainní**
  Faisnéis faoi chláir agus acmhainní nua agus faoi chláir agus acmhainní atá ann cheana a chomhroinnt i measc na mball

I gcomhpháirt leis an nGníomhaireacht Caighdeán Bia i dTuaisceart Éireann, d'óstáil ***safefood*** an seimineár Gréasáin bliantúil de chuid an Líonra Bochtaineachta Bia Uile-oileáin ar an topaic 'bochtaineacht bia agus neamhionannais sláinte' i mí Mheán Fómhair. D'fhreastail breis agus 180 toscaire ar an seimineár Gréasáin. Phléigh na cainteoirí neamhionannais sláinte, na himpleachtaí do bhochtaineacht bia, agus an tionchar a imríonn réim bia nach bhfuil sách cothaitheach. Mar chuid den seimineár Gréasáin, tugadh láithreoireacht inar seoladh an tuarascáil nua dar teideal 'Cá mhéad atá ar chiseán bia shláintiúil in Éirinn sa bhliain 2020'? (Seoladh an taighde do Thuaisceart Éireann níos luaithe sa bhliain). Fuarthas amach sa taighde gur gá do theaghlaigh ar ísealioncam 35% dá nglanioncam seachtainiúil a chaitheamh chun ciseán bia shláintiúil a fhreastalaíonn ar riachtanais chothaithe bhunúsacha a cheannach.

Chun tacú le seoladh an taighde, d'óstáil ***safefood*** podchraoladh i gcomhar leis an mbeirt phríomhthaighdeoirí, d'eisigh sé preaseisiúint chuig na meáin, agus chruthaigh sé inneachar don suíomh Gréasáin agus do na meáin shóisialta. Fuair an scéal sin sárchumhdach, mar is féidir a fheiceáil san achoimre thíos.

34 phíosa de chumhdach preasa, lenar áiríodh

- 31 cheann d'ailt sna meáin chlóite agus ar líne
- 3 phíosa craolacháin

Ó thaobh an tionscail de, ba é an toradh a bhí ar na píosaí cumhdaigh sin ná go bhfaca 1,085,628 nduine an scéal nuachta.

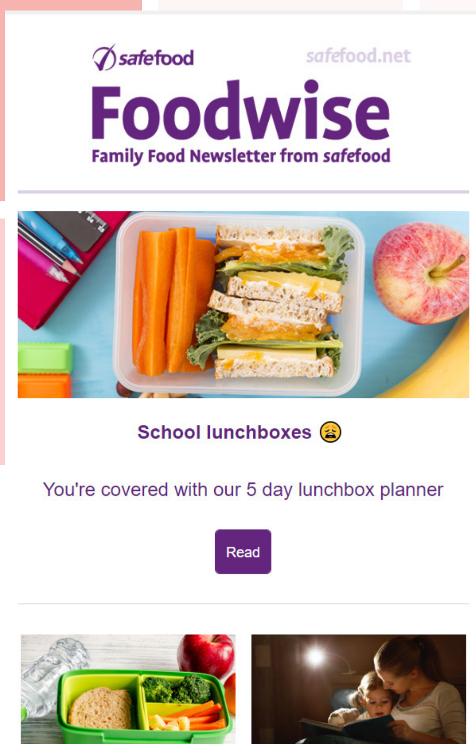

An Fóram um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall

Cuimsíonn an fóram geallsealbhóirí ó 31 eagraíocht

Bhí méadú 10% ann sa líon síntiúsóirí leis an nuachtlitir uile-oileáin ar mhurtall sa bhliain 2021

D'fhreastail beagnach 200 toscaire ar an dá cheardlann leathbhliantúla.

Bunaíodh an Fóram um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall i mí na Nollag 2008 chun tacú le beartais mhurtaill a chur chun feidhme ar oileán na hÉireann. Tá sé comhdhéanta de gheallsealbhóirí ó níos mó ná 31 eagraíocht dhifriúla.

Tá an fóram ina ardán foirfe le haghaidh comhpháirtíochta agus obair chomhtháite toisc go ndéanann sé líonrú, comhoibriú agus malartú an dea-chleachtais chun cinn.

Sheol an Fóram um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall an ríomhfheasachán uaidh dar teideal 'All-island Obesity News' i mí Aibreáin 2009. Tá sé mar aidhm leis an ríomhfheasachán tacú le hobair an Fhóraim trí chomhroinnt faisnéise agus malartú an dea-chleachtais a chur chun cinn. Leagtar béim sa ríomhfheasachán míosúil ar imeachtaí, nuacht, taighde agus tuarascálacha a bhaineann leis an murtall.

Rinneadh meastóireacht ar na foilseacháin sa bhliain 2021, rud inar rátáil formhór na bhfreagraithe 'All-island Obesity News' a bheith sármhaith nó an-mhaith. Foilsíodh dhá eagrán déag de 'All-island Obesity News' sa bhliain 2021, a seoladh chuig breis agus 640 síntiúsóir.

Cuireann an fóram ceardlanna leathbhliantúla ar siúl ina chuid oibre. Sa chéad cheardlann de chuid an Fhóraim um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall sa bhliain 2021, díríodh ar na baic atá ann ar ghníomhaíocht fhisiciúil agus iniúchadh na beartais agus na hidirghabhálacha atá i bhfeidhm chun gníomhaíocht fhisiciúil a mhéadú. D'fhoghlaim toscairí faoi na dúshláin agus na baic atá ann i ndáil le daoine aonair murtallacha a bheith ag tabhairt faoi ghníomhaíocht fhisiciúil, chuala siad faoin straitéis nua atá i bhfeidhm chun gníomhaíocht fhisiciúil a mhéadú i dTuaisceart Éireann, agus d'iniúch siad idirghabhálacha fianaisebhunaithe éagsúla atá ceaptha chun gníomhaíocht fhisiciúil a chur chun cinn.

Ba é teideal an dara ceardlann de chuid an Fhóraim um Ghníomhaíocht Uile-oileáin ar Mhurtall sa bhliain 2021 ná 'Cur chuige córas uile i leith dul i ngleic le murtall ar oileán na hÉireann'.

Ag an gceardlann sin, sheol an Dr Mirjam Heinen ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, tuarascáil taighde ó ***safe*****food** dar teideal 'Cineálacha cur chuige córas uile i leith murtall i measc leanaí: Athbhreithniú ar an bhfianaise'. Thug an tOllamh Harry Rutter ó Ollscoil Bath réamhrá ansin ar an topaic a bhaineann leis an gcur chuige córas uile i leith murtaill. Phléigh Greg Straton ón Roinn Sláinte, Éire, an clár um Pobail Shláintiúla Sláintecare atá ar siúl in Éirinn. Ar deireadh, labhair David Tumilty ón nGníomhaireacht Sláinte Poiblí faoi chur chuige córas uile i leith murtall a chosc i dTuaisceart Éireann.

Obair i gComhpháirt

Cuid dhílis de ról ***safe*****food** mar chomhlacht Thuaidh/Theas is ea obair i gcomhpháirt. Is cuma cé acu a úsáidtear é inár bhfeachtais chumarsáide, inár dtaighde eolaíochta nó inár líonraí gairmiúla, is é an toradh atá ar ár gcur chuige comhpháirtíochta go gcruthaítear neart nasc dearfach agus caidreamh marthanach ar oileán na hÉireann. Is iad seo a leanas roinnt samplaí de sin:

An fóram um bia i scoileanna

Rinne an Roinn Oideachais agus an Roinn Sláinte i dTuaisceart Éireann an fóram um bia i scoileanna a bhunú go comhpháirteach sa bhliain 2009 chun ceannaireacht straitéiseach agus treoir a thabhairt maidir le beartas Thuaisceart Éireann um Bia i Scoileanna. Tá ***safe*****food** ar cheann de na naoi n-eagraíocht a ndéantar ionadaíocht dóibh ar an bhfóram.

Ag teacht sna sála ar obair rathúil an fhóraim i dTuaisceart Éireann, bunaíodh Fóram Phoblacht na hÉireann um Bia i Scoileanna i mí na Bealtaine 2021. Is é aidhm an Fhóraim ceannaireacht agus treoir straitéiseach a sholáthar chun cabhrú lena chinntiú go mbíonn an bia a sholáthraítear i scoileanna ag teacht leis na Treoirlínte maidir le Bia Sláintiúil agus go ndéanann sé rannchuidiú suntasach le cothú i measc leanaí, mar aon lena chinntiú go rannchuidíonn scoileanna le forbairt an eolais agus na scileanna is gá chun roghanna sláintiúla a dhéanamh ó thaobh bia de. Tá seacht gComhlacht Rialtais i measc na mball den ghrúpa.

Feachtais

Cabhraíonn obair i gcomhpháirt lenár bhfeachtais feasachta poiblí teacht ar spriocphobail níos leithne agus soláthraíonn sí cur chuige comhsheasmhach ar fud lear earnálacha, lena n-áirítear an tsláinte, an pobal agus an t-oideachas. Ba mhaith le ***safe*food** buíochas a ghabháil leis na heagraíochtaí seo a leanas as an tacaíocht a thug siad d'fheachtais ***safe*food** sa bhliain 2021:

Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, an Chomhghuaillíocht Sláinte Poiblí, Éire Shláintiúil, an Roinn Sláinte (Éire), an Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann), Comhghuaillíocht Ionad Maireachtála Sláintiúla Thuaisceart Éireann, Luath-Óige Éireann, Luathbhlianta Thuaisceart Éireann, na Tionscnaimh Bhia Pobail, South East Cork Area Development Partnership CLG, Cumann Sacair na hÉireann.

Beartas Tacaíochta

***Tá safe*food** ina bhall de ghrúpaí beartais Murtaill i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann.

Éire

D'fhoilsigh an Grúpa Formhaoirseachta um Chur Chun Feidhme an Bheartais Murtaill Treoirlínte maidir le Bia Sláintiúil do Dhaoine Scothaosta sa bhliain 2021. D'oibrigh an grúpa freisin ar fheachtas meán sóisialta inar cuireadh bia sláintiúil chun cinn i gcomhthéacs iarphaindéime agus ar ghrúpa um bochtaineacht bia i measc leanaí. Bunaíodh grúpa oibre nua freisin chun acmhainní nua a fhorbairt chun tacú le tomhaltóirí bogadh i dtreo réim bia phlandabhunaithe.

Bhí ról ag ***safe*food** maidir le Caighdeáin Chothaithe a fhorbairt don bhia agus don deoch a sholáthraítear do bhaill foirne agus cuairteoirí i suíomhanna cúram sláinte.

Tuaisceart Éireann

Phléigh an grúpa topaicí amhail an feachtas START agus an cur chuige córas uile i leith dul i ngleic le murtall.

Torthaí agus glasraí a chur chun cinn i mbunscoileanna

D'urraigh ***safe*food** dhá thionscnamh chun leanaí bunscoile a spreagadh tuilleadh torthaí agus glasraí a ithe. Tríd an gclár 'Eat Them to Defeat Them' de chuid Veg Power, cuireadh na tairbhí a bhaineann le bia sláintiúil chun cinn i measc breis agus aon mhilliún leanbh i mbunscoileanna agus scoileanna speisialta ar fud na Ríochta Aontaithe. D'urraigh ***safe*food** an clár i dTuaisceart Éireann. In Éirinn, d'urraigh ***safe*food** an clár 'Incredible Edibles' de chuid Agri Aware, rud a bhfuil mar aidhm leis oideachas a chur ar mhic léinn ar fhás torthaí agus glasraí agus cur leis an eolas atá acu ar fhoinsí agus cáilíocht an bhia.

Oideachas

Mar thoradh ar na hathruithe inár slabhra soláthair bia agus inár stíleanna maireachtála, tá sé tábhachtach go gcuirfí daoine óga ar an eolas faoina thábhachtaí atá sábháilteacht bia, sláinteachas bia agus cothú. Aithníonn ***safefood*** go n-imríonn múinteoirí ról ríthábhachtach maidir le nósanna daoine óga a fhorbairt, ar nósanna iad a gcloífidh siad leo go deo.

Bhí lúcháir ar ***safefood*** dhá chlár nua oideachais a sheoladh sa bhliain 2021.

On the Ball

Mar chuid de chomhpháirtíocht nuálach nua idir ***safefood*** agus Cumann Sacair na hÉireann (IFA) i dTuaisceart Éireann, úsáideadh peil chun leanaí a spreagadh nósanna níos sláintiúla itheacháin agus stíl mhaireachtála a ghlacadh. D'éirigh ***safefood*** ina chomhpháirtí oifigiúil itheacháin shábháilte shláintiúil de chuid IFA i mí an Mheithimh 2021. Tháinig an dá eagraíocht le chéile chun sraith clár agus imeachtaí peilbhunaithe a sholáthar ar fud Thuaisceart Éireann chun a theagasc do dhaoine óga cé chomh tábhachtach agus atá sé nósanna sláintiúla itheacháin a ghlacadh agus gníomhaíocht fhisiciúil a dhéanamh agus iad óg.

Chun tús a chur leis an gcomhpháirtíocht nua, ghlac breis agus 1,200 leanbh ar fud 12 bhunscoil páirt i bhféilte aon lae, ar lena linn a reáchtáladh dúshláin idirghníomhacha agus phraiticiúla agus cluichí idirghníomhacha agus praiticiúla chun tús eolais a thabhairt do leanaí ar na tairbhí a bhaineann le bia sláintiúil agus le gníomhaíocht fhisiciúil.

D'fhorbair ***safefood*** acmhainn idirghníomhach dar teideal 'On the Ball – Healthy Know How for Active Kids' lena soláthar ag Oifigigh 'Let Them Play' de chuid IFA le linn clár iarscoile sé seachtaine. Tríd an gclár, teagasctar do leanaí idir ocht mbliana d'aois agus deich mbliana d'aois conas roghanna níos sláintiúla a dhéanamh ó thaobh gníomhaíochta fisiciúla agus cothaithe de. Féachtar go háirithe ann ar conas roghanna níos sláintiúla a dhéanamh – amhail tuilleadh torthaí, glasraí agus sneaiceanna sláintiúla a ithe agus uisce nó bainne a ól in ionad deochanna súilíneacha – agus ar cén fáth a bhfuil sé tábhachtach déanamh amhlaidh. Toradh eile a bheidh ar an gclár is ea go gcabhrófar le leanaí tuiscint a ghnóthú ar an tábhacht a bhaineann le dóthain codlata a fháil ar mhaithe lena bhfás agus lena bhforbairt agus ar an ngá atá ann lena n-am scáileáin a laghdú agus lena bheith níos gníomhaí.

Cumhdaíodh na topaicí seo a leanas le linn an chláir sé seachtaine: hiodráitiú; codladh; am scáileáin a laghdú; roghanna bia shláintiúil; níos lú sneaiceanna siúcrúla a ithe; agus méideanna codanna a laghdú. Soláthraíodh meascán de láithreoireachtaí beoite PowerPoint, d'fhíseáin d'imreoirí IFA, d'ábhair chlóite agus de chluichí mar chuid den chlár freisin.

48 **an líon scoileanna a ghlac páirt in 'On the Ball', agus 720 leanbh páirteach ann.**

*safe*food don bheatha

Ba sa bhliain 2005 a seoladh ***safefood*** don bheatha ar dtús. Nuashonraíodh an acmhainn ansin chun go mbeadh sí níos oiriúnaí don chianfhoghlaim sa bhaile agus don fhoghlaim rangbhunaithe ar scoil. Rinneadh athruithe ar an dearadh agus ar an nascleanúint freisin chun go mbeadh an acmhainn níos spéisiúla agus níos faisnéisí do mhúinteoirí agus do mhic léinn araon. Cuireadh inneachar físe agus idirghníomhach leis an acmhainn chun cabhrú le spéis mac léinn a mhealladh agus chun feabhas a chur ar an eispéireas foghlama foriomlán. Leis an acmhainn nua, tugtar rochtain éasca do dhéagóirí ar fhaisnéis sábháilteachta bia ina gcumhdaítear topaicí praiticiúla amhail sláinteachas bia bunúsach, ullmhúchán bia, ailléirginí bia agus glanadh. Tá sé de rogha ag mic léinn scrúdú ar líne a dhéanamh, rud trína bhfaigheann mic léinn rathúla deimhniú atá formhuinithe ag Cumann Sláinte Comhshaoil na hÉireann agus atá aitheanta ag an tionscal bia.

Cuireadh breis agus 39,000 scrúdú ***safefood*** don bheatha i gcrích ón mbliain 2005 i leith. Cuireann sé sin ar chumas mac léinn poist pháirtaimseartha a thógáil i ngnólachtaí ina láimhseáiltear nó ina stóráiltear bia. Is féidir leis iad a chur ar an mbóthar ceart i dtreo gairm amach anseo sa tionscal bia freisin.

Ar mhaithe lena chuid acmhainní a phoibliú, tacaíonn ***safefood*** le himeachtaí agus comhdhálacha oideachais, agus urraíonn sé imeachtaí agus comhdhálacha den sórt sin agus freastalaíonn sé orthu.
Áirítear iad seo a leanas leis na himeachtaí agus na comhdhálacha sin:

- Comhdháil Líonra Príomhoidí Bunscoile na hÉireann
- Comhdháil Chumann na Múinteoirí Eacnamaíochta Baile
- Imeacht Oideachais Shóisialta, Phearsanta agus Sláinte (OSPS)
- Graduate.ie, clár rannpháirtíochta óige

Na Meáin Dhigiteacha

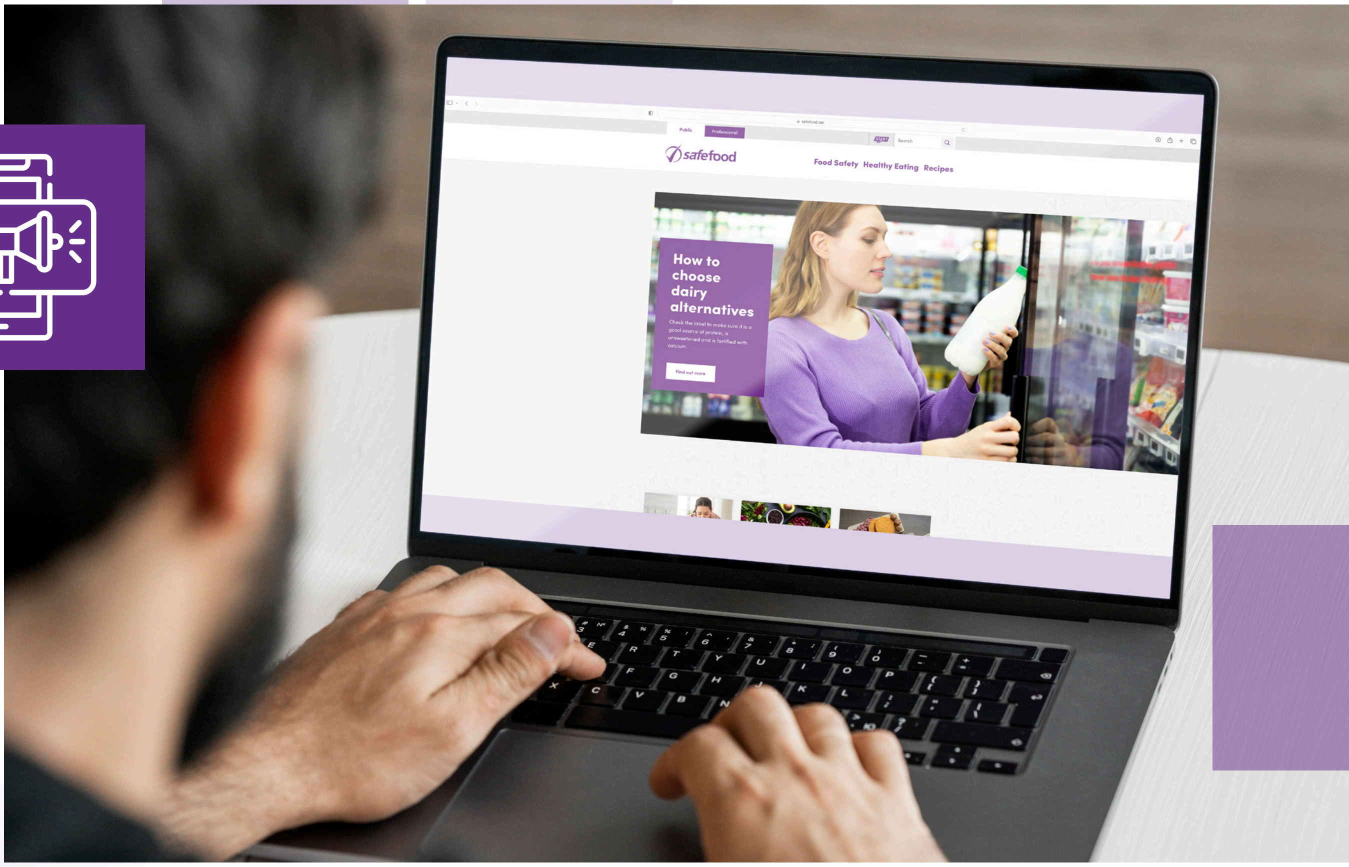

Trí theachtaireachtaí sláinte agus folláine a chur chun cinn go héifeachtach, cumasaítear do dhaoine difríochtaí móra dearfacha a dhéanamh ar a saol ar a lán bealaí. Bíonn an mórthírdhreach cumarsáide ag athrú go ríthapa, agus raon nua féidearthachtaí á chruthú maidir leis an dóigh a gcuirimid ár dteachtaireachtaí chun cinn. Is am mórathraithe é maidir leis an dóigh a ndéanann daoine faisnéis a rochtain gach lá. Tháinig borradh suntasach faoi réimse na cumarsáide sláinte ó chuir ***safefood*** tús lena chuid oibre níos mó ná 20 bliain ó shin.

Úsáideann ***safefood*** raon leathan cainéal meán digiteach agus sóisialta chun cumarsáid a dhéanamh lena spriocphobal.

Tá an tÁireamhán Cócarála Turcaí ar an leathanach is mó cuairt go fóill. Taifeadadh 185,251 amharc ar an leathanach le linn sheachtain na Nollag amháin, agus na hamhairc sin freagrach as beagán os cionn 10% den trácht ar fad sa bhliain 2021. I gcomparáid leis sin, ní raibh leathanach baile ***safefood*** freagrach ach as 3% den trácht ar fad le linn na bliana. Bhí Oidis, lenar áiríodh an ríomhleabhar dar teideal '101 Square Meals', ar an rannán ba mhó cuairt ar an suíomh Gréasáin. Bhí itheachán sláintiúil agus START ar na rannáin ba mhó cuairt ina dhiaidh sin. Is fiú trácht a dhéanamh freisin ar an acmhainn nua ríomhfhoghlama dar teideal ***safefood*** don bheatha. D'éirigh go geal leis an acmhainn sin sa bhliain 2021, ar lena linn a amharcadh ar an leathanach lamairne beagnach 30,000 uair.

Tháinig méadú ar an líon síntiúsóirí le 'Foodwise', ár ríomh-nuachtlitir do theaghlaigh, ó 1073 dhuine go 1832 dhuine. Bhí an meánráta oscailte agus an meánráta rannpháirtíochta cothrom le 33% agus le 9% faoi seach.

Na Meáin Shóisialta agus YouTube

Bhí thart ar 1,600 ceann de phostálacha orgánacha ann ar fud na meán sóisialta agus YouTube sa bhliain 2021. Ba é an toradh a bhí orthu sin ná gur gineadh 31.7 milliún imprisean agus 3,699 dteagmháil, gur comhroinneadh inneachar 638 n-uaire, gur amharcadh ar fhíseáin 4.4 milliún uair agus go raibh ráta teagmhála 0.07% ann. D'éirigh linn 3,508 leantóir eile a mhealladh ar fud ár n-ardán uile. Tá 112,264 leantóir againn anois. Ba ar Facebook a bhí an líon is mó leantóirí ann – 71,041 leantóir – agus a bhí an sciar is mó d'imprisin (69%) agus de theagmhálacha (67%) ann.

Fógraíocht ar na Meáin Shóisialta agus ar Google

Le linn na bliana 2021, bharrfheabhsaigh ***safefood*** a fhógraíocht ar chuardach Google bunaithe ar anailísíocht suímh Gréasáin agus choigeartaigh sé a straitéis meán sóisialta chun díriú méadaithe a leagan ar fheasacht agus ar athchuimhne fógrán do Facebook/Instagram, toisc go mbíonn drogall méadaitheach ar spriocphobail bogadh idir ardáin (i.e., cliceáil chun dul chuig suíomh Gréasáin). Laghdaigh sé an méid fógraíochta atá dírithe ar thomhaltóirí a dhéanann sé ar Twitter freisin. Agus é cothrom le 36.4 milliún ceann, ba mhó an líon imprisean, lenar áiríodh imprisin chuardaigh, taispeána agus físe, a d'eascair as fógráin ar Google ná an líon imprisean a d'eascair as fógráin ar Facebook/Instagram agus ar Twitter. Bhí na figiúirí do Facebook/Instagram agus do Twitter cothrom le 26.1 milliún imprisean agus le 6.8 milliún imprisean faoi seach. Ina theannta sin, d'eascair 1,336 fhreagairt le linn na bliana as an úsáid a baineadh as fógráin chun freagairtí a bhrú chun cinn do leathanaigh faoi imeachtaí sábháilteachta bia.

185,251
an líon uaireanta a amharcadh ar leathanach an Áireamháin Cócarála Turcaí le linn sheachtain na Nollag

101
Square Meals, ríomhleabhar a bhí ar an rannán ba mhó cuairt ar an suíomh Gréasáin

31.7 milliún
an líon imprisean ar fud na meán sóisialta agus YouTube

3,508
an líon leantóirí nua ar fud gach ardáin meán sóisialta

759
an líon síntiúsóirí nua le Foodwise, ár ríomh-nuachtlitir do theaghlaigh

30,000
***an líon uaireanta a amharcadh ar leathanach lamairne safefood* don bheatha, acmhainn ríomhfhoghlama**

36.4 milliún
an líon imprisean ó fhógráin ar Google, lenar áiríodh imprisin chuardaigh, taispeána agus físe

1,336
an líon freagairtí d'fhógráin faoi imeachtaí sábháilteachta bia a fuarthas le linn na bliana

Ár bhFeachtais

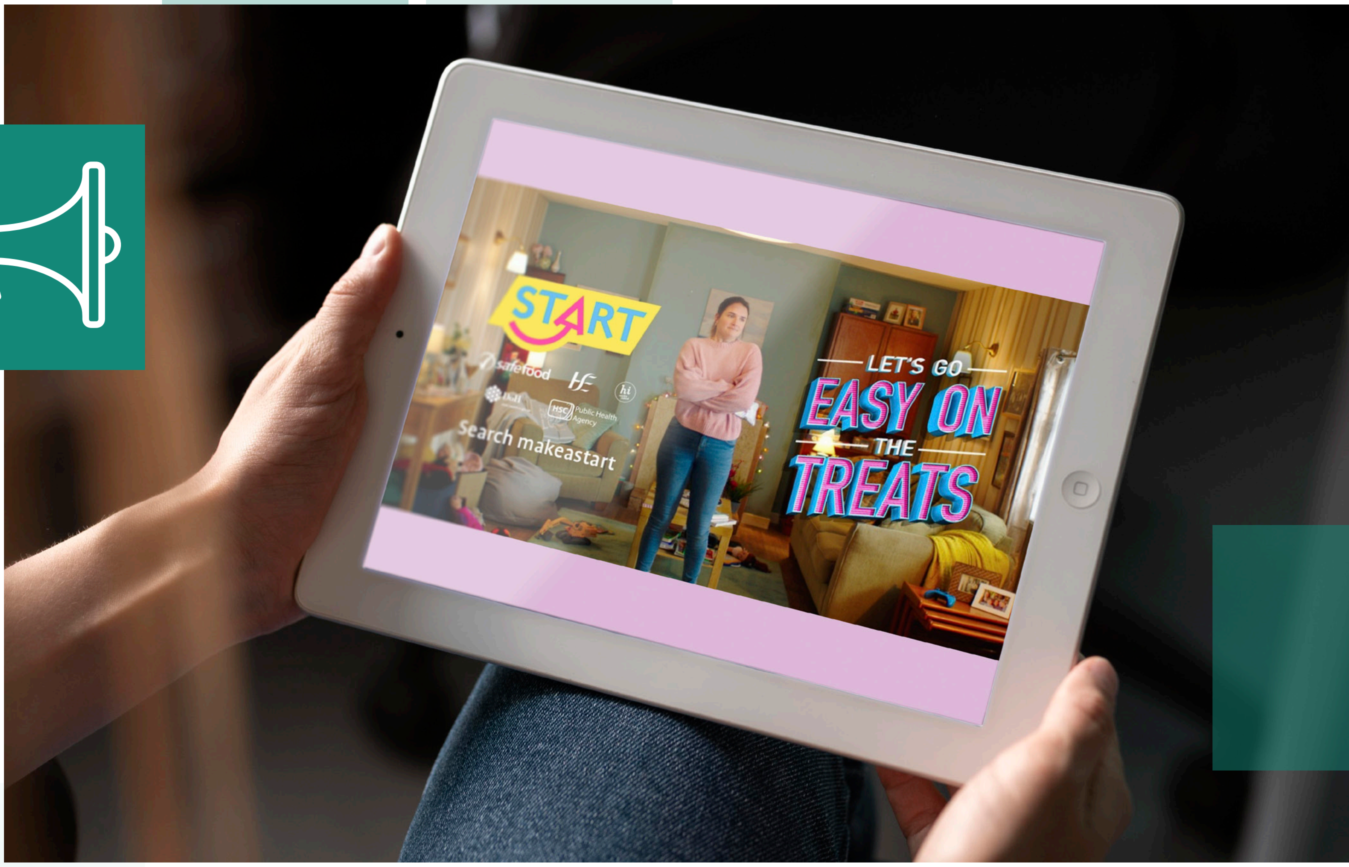

Cuirtear ár bpríomhtheachtaireachtaí maidir le sábháilteacht bia, sláinteachas bia agus cothú in iúl ach leas a bhaint as meascán d'fhógraíocht, de chaidreamh poiblí, de mhargaíocht dhíreach, de na meáin dhigiteacha agus shóisialta, d'ócáidí, d'fhoilseacháin, d'urraíocht agus de shuíomh Gréasáin ***safe*****food**.

Murtall i measc Leanaí

Díriú an fheachtais:	Meáchan sláintiúil a bhaint amach i measc leanaí
Uainiú:	Seoladh feachtas cúig bliana i mí na Samhna 2017
Eagraíochtaí:	Éire Shláintiúil, ***safe*food**, FSS, an Roinn Sláinte, an Ghníomhaireacht Sláinte Poiblí, agus comhpháirtithe
Cainéil:	Modhanna amuigh faoin spéir, digiteacha, sóisialta
Dátaí:	Samhain 2017 ar aghaidh
Suíomh Gréasáin an Fheachtais:	www.makeastart.ie agus www.makeastart.org

Is é an aidhm atá le START spreagadh a thabhairt do thuismitheoirí agus do chúramóirí an chéad bheart agus bearta leanúnacha a dhéanamh ar mhaithe le sláinte a leanaí ach athrú beag amháin, nó 'éacht laethúil', a dhéanamh ar dtús agus leanúint leis na héachtaí sin a dhéanamh ansin, is cuma cé chomh minic agus a chuireann an saol bac orthu déanamh amhlaidh. Tá an feachtas ceaptha chun bheith praiticiúil, tuisceanach agus tacúil.

San fheachtas START, tugtar aghaidh ar sheacht n-iompraíocht thábhachtacha a bhaineann le meáchan sláintiúil coirp a chothabháil. Sna teachtaireachtaí feachtais fianaisebhunaithe, cuirtear athrú iompraíochta agus nósanna stíle maireachtála sláintiúla chun cinn i measc leanaí agus a dteaghlaigh, ar aon dul leis an treoir maidir le bia sláintiúil agus gníomhaíocht fhisiciúil. Go háirithe, tugtar spreagadh agus tacaíocht do theaghlaigh na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- An méid bianna atá ar mhórán saille, salainn agus siúcra a thógtar a íoslaghdú
- Uisce agus bainne a bhunú mar ghnáthdheochanna
- Codanna atá oiriúnach do leanaí a thabhairt do leanaí
- An líon roghanna bia shláintiúil atá ar fáil do leanaí a mhéadú – tuilleadh torthaí, glasraí agus sailéad
- Leibhéil ghníomhaíochta fisiciúla a mhéadú
- Am scáileáin a theorannú
- Gnáthamh agus fad cuí codlata a bheith ag leanaí

Bhí ár bhfeachtas START ar an aer an athuair i mí na Bealtaine agus i mí Dheireadh Fómhair 2021, agus díriú athnuaite á leagan ar shónna. An babhta sin, spreagamar tuismitheoirí gearradh siar ar na sónna.
Mar aon le fógraíocht agus agallaimh a dhéanamh sna meáin maidir leis an bhfeachtas, thacaíomar le tuismitheoirí trí bhearta praiticiúla a leagan amach ar shuíomh Gréasáin an fheachtais ag makeastart.ie/makeastart.org chun cabhrú leo an méid sónna a itheann a leanaí a laghdú. Bhí smaointe agus físeáin ó shaineolaithe tuismitheoireachta FSS maidir le sneaiceanna sláintiúla ar fáil ar an suíomh freisin. D'fhostaíomar Colman Noctor, saineolaí tuismitheoireachta, chomh maith chun an scéal a scaipeadh.

Fuarthas amach i dtaighde nua a rinne ***safe*food** chun tacú leis an bhfeachtas START go ndúirt beagnach 50% de thuismitheoirí agus caomhnóirí go mbíonn leanaí ag ithe níos mó sónna ó thús na paindéime i leith agus go mbíonn sé deacair dóibh an méid sónna a itheann a leanaí a íoslaghdú.

Ghin an dá fheachtas beagnach 31,000 amharc leathanaigh ar an suíomh makeastart. Bhí an sciar is mó cuairteoirí idir 35-44 bliana d'aois (20%). Ina dhiaidh sin, bhí na haoisghrúpaí 25-34 bliana d'aois (18%) agus 45-54 bliana d'aois (16%) freagrach as an sciar is mó de chuairteanna.

*safe*food ag seó Bhaile Mhoireil.

***Bhí lúcháir ar safe*food** filleadh ar sheó Bhaile Mhoireil Chumann Talmhaíochta Ríoga Uladh sa bhliain 2021, tar éis don imeacht sos a thógáil sa bhliain 2020 de dheasca phaindéim Covid-19. Agus é ar an imeacht agraibhia is mó i dTuaisceart Éireann, bhí an seó ar siúl ar feadh ceithre lá i mí Mheán Fómhair. D'fhreastail breis agus 100,000 cuairteoir air.

Ba trí chluichí, trí ghealltanais, trí dhúshláin agus trí chomórtais a cuireadh na príomhtheachtaireachtaí ón bhfeachtas START in iúl do chuairteoirí teaghlaigh.

Cuir Iontaoibh sa Teirmiméadar Feola

Díriú an fheachtais:	Feoil a chócaráil go sábháilte
Uainiú:	Seoladh feachtas trí bliana sa bhliain 2021
Cainéil:	Modhanna amuigh faoin spéir, digiteacha, sóisialta
Dátaí:	Samhradh 2021 ar aghaidh
Suíomh Gréasáin an Fheachtais:	***safe*food**.net/Food-Safety/Cooking-and-food-safety/How-to-check-your-meat-is-cooked-properly

***Sheol safe*food** feachtas nua sábháilteachta bia trí bliana dar teideal 'Cuir Iontaoibh sa Teirmiméadar Feola' i mí Iúil. Bhí an feachtas nua dírithe ar thuilleadh daoine a spreagadh teirmiméadar feola a úsáid agus iad ag cócaráil. Bhí sé bunaithe ar thionscadal taighde ar chistigh ***safe*food** é. Féachadh sa taighde sin ar na dearcthaí reatha agus na treochtaí reatha in úsáid teirmiméadar feola ag tomhaltóirí. Nochtadh ann go gcloíonn níos lú ná 2% de dhaoine faoi láthair leis na trí sheiceáil sheanbhunaithe (tá an fheoil dearg te/níl aon fheoil bhándearg ann/tá an sú geal) atá le déanamh chun a chinntiú gur cócaráladh feoil go sábháilte.

Agus an teachtaireacht nua sin á cur in iúl againn, ghlacamar cur chuige fíorspraíúil, aisteach agus spéisiúil chun daoine a chur ar an eolas faoin teocht ag ar gá feolta fulachta a chócaráil (75 chéim Celsius) agus chun cur ina luí orthu iontaoibh a chur i dteirmiméadar feola.

Chun dul i bhfeidhm ar dhaoine ag an bpointe ceannaigh/laistigh de shiopaí, d'oibríomar i gcomhpháirt le Cumann Búistéirí Ceirde na hÉireann, a dháil ábhair feachtais ar an mbreis agus 500 ball atá aige. D'oibríomar le miondíoltóir mór ar threoirfheachtas freisin, áit ar thaispeáin an miondíoltóir bileoigíní feachtais agus teirmiméadair feola ag a chuntar feola.

Bunathraigh do Thralaí

***D'oibrigh safe*food** i gcomhpháirt le Comhghuaillíocht na nIonad Maireachtála Sláintiúla chun an clár an-rathúil 'Bunathraigh do Thralaí' dá chuid a sheoladh i bpobail ar fud Thuaisceart Éireann chun tacú le teaghlaigh feabhas a chur ar a dtralaí siopadóireachta trí bhéilí sláintiúla cothromaithe a cheannach in ionad bianna siúcrúla agus sailleacha.

Tá beagnach dhá thrian d'aosaigh (62%) agus breis agus ceathrú de leanaí (27%) catagóirithe a bheith róthrom nó murtallach anois, áit a n-itheann daoine barraíocht saille sáithithe agus barraíocht siúcra sa bhreis agus nach n-itheann siad dóthain torthaí, glasraí, éisc olúil ná snáithín, i gcomparáid le moltaí ón rialtas.

Mar chuid den chlár 'Bunathraigh do Thralaí', sholáthair 12 Ionad Maireachtála Sláintiúla ar fud Thuaisceart Éireann cláir thacaíochta pobail agus imeachtaí ar líne i gcomhar le hIontaobhais áitiúla Sláinte agus Chúraim Shóisialta.

Trí nósanna siopadóireachta reatha a athmhúnlú, trí smaointe nua a sholáthar chun cabhrú le béilí a phleanáil agus le liostaí siopadóireachta a ullmhú, agus trína léiriú conas béilí cothaitheacha bunúsacha a chócaráil agus conas fuílleach bia a úsáid, tugadh spreagadh do

na rannpháirtithe sa chlár athruithe beaga praiticiúla a dhéanamh a mbeadh tionchar dearfach acu ar a nósanna itheacháin.

Fuarthas an tuarascáil meastóireachta deiridh maidir leis an gclár 'Bunathraigh do Thralaí 2021'. Sholáthair dhá Ionad Maireachtála Sláintiúla dhéag an chláir ar fud Thuaisceart Éireann, agus é ag dul i bhfeidhm ar 235 dhuine aonair. Léiríodh sa mheastóireacht ar an gclár gur tharla sé, i gcomparáid leis an scéal roimh an gclár, gur tháinig méadú ar a mhinice a léitear lipéid bhia agus a ullmhaítear béilí tí agus ar an méid torthaí agus glasraí a itear. Mheas na rannpháirtithe go raibh an clár úsáideach agus, ag deireadh an chláir, d'aithin 99% díobh ***safe*food** a bheith ina fhoinse iontaofa faisnéise ó thaobh bia shláintiúil agus sábháilteachta bia de. Bhí sé sin níos airde ná an figiúr 59% a taifeadadh i dtús an chláir. Rinneadh roinnt moltaí maidir le conas an clár a sholáthar sa bhliain 2022, ar moltaí iad a chuirfear san áireamh i bpleananna gnó príomhshrutha anois.

Feachtas sábháilteachta bia na Nollag

***Bhí an teachtaireacht Nollag ó safe*food** ag teacht leis an teachtaireacht 'Cuir Iontaoibh sa Teirmiméadar Feola' a cuireadh in iúl le linn an tsamhraidh.

Níorbh eol do bheagnach 80% de chócairí tí i dTuaisceart Éireann agus do 78% de chócairí tí in Éirinn an teocht cheart nach mór dá dturcaí Nollag a bhaint amach chun a bheith cócaráilte go sábháilte. Mhol ***safe*food** dóibh muinín a chur sa teirmiméadar feola chun turcaí sábháilte blasta a chur ar an tábla um Nollaig. Léiríodh i dtaighde ó ***safe*food** gur féidir leis an bpróiseas cócarála turcaí frustrachas a chur ar na cócairí tí is muiníní, fiú, agus iad ag iarraidh é a ullmhú díreach i gceart. Agus Lá Nollag ag druidim go tiubh linn, ba é an rud a bhí ar intinn a lán daoine ná turcaí. Ghníomhaigh ***safe*food** chun cabhrú le daoine turcaí rósta foirfe a chócaráil gan aon tuairimíocht trína mholadh dóibh teirmiméadar feola iontaofa a bheith acu ina gcistin Nollag. Cibé modh cócarála, uainiú nó oideas a úsáidfidh tú, léireoidh teirmiméadar feola duit cé acu atá nó nach bhfuil do thurcaí cócaráilte agus réidh le hithe.

Bhain ***safe*food** leas as fógraíocht TikTok den chéad uair riamh le linn an fheachtais, agus fógrán ina raibh na carachtair chéanna leis an bhfógrán teilifíse á thaispeáint aige. Bhain an fógrán níos mó ná aon mhilliún imprisean amach, a bhí cothrom le dhá oiread an lín mheasta imprisean in áirithe. Chuaigh sé i bhfeidhm ar 222,000 duine, fuair sé 2,200 'is maith liom' agus comhroinneadh é 40 uair.

Oibríochtaí Corparáideacha

Cuimsíonn na seirbhísí a sholáthraítear na réimsí seo a leanas, agus iad go léir ag rannchuidiú le spriocanna gnó agus straitéis ***safe*food** a sholáthar go héifeachtach éifeachtúil: cuntasaíocht agus airgeadas; soláthar; acmhainní daonna; teicneolaíocht faisnéise; cúrsaí dlí; rialachas; agus iniúchóireacht.

An Bord Comhairleach

Tionóladh ocht gcruinniú de chuid an Bhoird Chomhairligh le linn na bliana – trí cinn ar líne, dhá cheann i gCorcaigh, dhá cheann i mBaile Átha Cliath, agus ceann amháin i nDún Dealgan. Tá mionsonraí freastail, mar aon leis na táillí a íocadh le comhaltaí den Bhord Comhairleach, ar áireamh ar leathanach 30. Chuaigh seachtar comhaltaí ar scor i mí na Nollag 2021 agus athcheapadh duine amháin díobh. Cheap an Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas cúigear comhaltaí nua sa bhliain 2021 – duine amháin i mí Iúil agus ceathrar i mí na Nollag.

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca

Cuimsíonn an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca beirt chomhaltaí den Bhord Comhairleach agus beirt chomhaltaí seachtracha, a ndéanann duine amháin díobh cathaoirleacht ar an gcoiste. Is iad an tUas. Alan Myles, Cathaoirleach, agus Máiréad Ní Chéadagain na comhaltaí seachtracha. Tá taithí ghairmiúil ábhartha leathan ag an mbeirt chomhaltaí seachtracha den choiste. Tháinig an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca le chéile cúig huaire le linn na bliana 2021.

Fostaíonn an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca iniúchóirí gairmiúla seachtracha chun clár iniúchtaí inmheánacha a sheoladh agus athbhreithníonn sé an clár rioscaí ag gach cruinniú chun iomláine an chláir a mheas agus chun a chinntiú go bhfuil gach beart cuí i bhfeidhm chun rioscaí a rialú agus a mhaolú. Déanann Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus Oifig Iniúchóireachta Thuaisceart Éireann Iniúchadh Seachtrach ar ***safe*food** i gcomhar lena chéile. Tá ról neamhspleách ag an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca maidir le dearbhú a thabhairt don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin mar oifigeach cuntasaíochta agus don Bhord Comhairleach ar nithe rialaithe inmheánaigh, bainistíochta riosca agus iniúchóireachta agus dearbhaithe mar chuid den athbhreithniú córasach a dhéantar ar na rialuithe inmheánacha agus na nósanna imeachta rialachais atá i bhfeidhm ag ***safe*food**.

Na comhaltaí den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca agus freastal na gcomhaltaí ar chruinnithe

	2021 Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu (5 cinn san iomlán)	2020 Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu (4 cinn san iomlán)
Alan Myles (Cathaoirleach)	5	4
Máiréad Ní Chéadagain	4	4
Alan McGrath	5	4
Eddie Rooney	5	4

Cearta an Duine agus Comhionannas

Ceanglaítear ar ***safe*food** an reachtaíocht um Chomhionannas agus um Chearta an Duine a chomhlíonadh sa dá dhlínse. Tá sé lántiomanta do na hoibleagáidí sin a chomhlíonadh trí chur chuige réamhghníomhach a ghlacadh i leith saincheisteanna comhionannais agus saincheisteanna chearta an duine i ngach gné dá chuid oibre agus trí thimpeallacht oibre a sholáthar atá saor ó idirdhealú, íospairt agus ciapadh neamhdhleathach. Ráiteas ar thiomantas na heagraíochta do na hoibleagáidí reachtúla atá uirthi a chomhlíonadh is ea an Plean Gníomhaíochta Míchumais ó ***safe*food** don tréimhse 2021 – 2025. Leagtar amach sa phlean na bearta a dhéanfar chun a chinntiú go mbainfear comhionannas deiseanna amach. Déantar faireachán rialta ar an dul chun cinn a bhíonn á dhéanamh ar na gealltanais atá tugtha ann a chomhlíonadh agus tugtar tuairisc thráthúil don Choimisiún Comhionannais (Tuaisceart Éireann) ar an dul chun cinn sin. Cuirtear oiliúint rialta ar gach ball foirne chun feasacht a spreagadh ar shaincheisteanna míchumais agus comhionannais agus spreagann ***safe*food** daoine faoi mhíchumas go gníomhach iarratas a dhéanamh ar róil laistigh den eagraíocht.

An Coiste Comhairleach

Faigheann ***safe*food** cúnamh ó Choiste Comhairleach a chuimsíonn saineolaithe a bhfuil raon leathan saineolais ghairmiúil, taithí gairmiúla agus cúlraí gairmiúla acu. Is rud deonach é gníomhú mar chomhalta den Choiste agus is é an ról uileghabhálach atá ag na comhaltaí ná comhairle agus treoir theicniúil a sholáthar chun cabhrú le ***safe*food** straitéis a leagan síos agus na gnéithe de na Pleananna Corparáideacha agus Gnó bliantúla trí bliana uaidh a chomhlíonadh. Comhlánaíonn an Coiste Comhairleach an obair a dhéanann Bord Comhairleach ***safe*food** agus ceapann an Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas an Coiste agus an Bord araon. Ceapadh dháréag comhaltaí nua i mí Dheireadh Fómhair 2019. Áiríodh leis sin an tOll. Elizabeth Keane a cheapadh mar Chathaoirleach.

Tionóladh an chéad chruinniú de chuid an Choiste Chomhairligh Dé hAoine an 12 Márta 2021. Ba ar líne a tionóladh an cruinniú sin de dheasca phaindéim leanúnach Covid-19. Rinne an tOll. Elizabeth Keane cathaoirleacht ar an gcruinniú sin, áit ar thug an tUas. Raymond Dolan, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, réamhrá agus comhthéacs maidir le hobair an Choiste. Fuarthas láithreoireachtaí ón Stiúrthóireacht um Eolaíocht Bia, ón Stiúrthóireacht um Chothú agus ón Stiúrthóireacht um Margaíocht agus Cumarsáid de chuid ***safe*food** lena linn. Pléadh na hábhair seo a leanas ag an gcruinniú: (a) Réimeanna bia sláintiúla agus inbhuanaithe; agus (b) Leas a bhaint as comhpháirtíochtaí agus líonraí nua le haghaidh saincheisteanna sábháilteachta bia amach anseo. Mar thoradh ar thionchar na paindéime, cinneadh an dara cruinniú a chur siar ón mbliain 2021 go tús na bliana 2022 ionas go bhféadfaí é a thionól i bpearsa.

Nochtadh Cosanta

Ceanglaítear le halt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta, 2014, go bhfoilseofaí tuarascáil gach bliain maidir leis an líon nochtaí cosanta a rinneadh sa bhliain roimhe agus go bhfoilseofaí faisnéis maidir le haon ghníomhartha a rinneadh i leith na nochtaí cosanta a rinneadh.

Ní bhfuair ***safe*food** aon nochtaí cosanta sa tréimhse tuairiscithe suas go dtí an 31 Nollaig 2021.

Plean Gnó 2021

Chuir ***safe*food** an Plean Gnó uaidh don bhliain 2021 faoi bhráid an dá roinn urraíochta sa bhliain 2020.

Dearbhú Ieasanna

Déanann na comhaltaí den Bhord Comhairleach Dearbhú Leasanna gach bliain. Coinnítear Clár Leasanna ar bun agus tá sé ar fáil ach é a iarraidh.

*An caidreamh a rinne safe*food le príomh-gheallsealbhóirí

I mí an Mhárta agus i mí Dheireadh Fómhair 2021 faoi seach, d'fhreastail Príomhoifigeach Feidhmiúcháin ***safe*food** agus an Cathaoirleach ar an mBord Comhairleach ar chruinniú amháin de chuid na Comhairle Aireachta Thuaidh/Theas (CATT) agus d'fhreastail an Stiúrthóir um Oibríochtaí Corparáideacha agus an Cathaoirleach ar an mBord Comhairleach ar chruinniú eile de chuid CATT. I mí Feabhra, d'fhreastail an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus an Cathaoirleach ar chruinniú de chuid na gComhlachtaí Thuaidh/Theas uile in éineacht leis an Taoiseach. I mí na Nollag, d'fháiltigh ***safe*food** roimh Jane-Ann O'Connell ón Roinn Gnóthaí Eachtracha in Éirinn (Leas-Ardrunaí ar Chomhrúnaíocht CATT) chuig a cheanncheathrú i gCorcaigh.

Plean Gníomhaíochta um Éifeachtúlacht Acmhainní

Tar éis don Rialtas an Plean Gnímh don Aeráid 2019 a fhoilsiú, d'fhoilsigh ***safe*food** Plean Gníomhaíochta um Éifeachtúlacht Acmhainní don tréimhse 2020-2022. Sa Phlean sin, leagtar amach tosaíochtaí inbhuanaitheachta agus athbhreithnítear an cleachtas agus an mhodheolaíocht inbhuanaitheachta reatha ar mhaithe le cleachtas inbhuanaitheachta a fheabhsú ar fud na heagraíochta. Leagtar amach na príomhthosaíochtaí inbhuanaitheachta seo a leanas sa Phlean:

a) úsáid fuinnimh agus astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú;
b) giniúint dramhaíola a sheachaint trí smaointeoireacht saolré, trí athúsáid agus trí athchúrsáil;
c) soláthar glas a chur chun feidhme; agus
d) feasacht a mhéadú ar shaincheisteanna inbhuanaitheachta ar fud ***safe*food**

Tuarascáil maidir le Luach Saothair

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021

Leis an Treoir maidir le Tuarascálacha Bliantúla agus Cuntais Bhliantúla na gComhlachtaí Forfheidhmithe Thuaidh/Theas arna heisiúint go comhpháirteach ag an Roinn Airgeadais i dTuaisceart Éireann agus ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe in Éirinn, ceanglaítear go nochtfaí faisnéis faoin luach saothair agus faoi na teidlíochtaí pinsin de chuid ball foirne sinsearach áirithe. Toisc go measann an Bord go sárófaí an reachtaíocht cosanta sonraí dá nochtfaí an fhaisnéis sin, ní dhearna ***safe*food** aon nochtaí ina leith sin.

Beartas maidir le Luach Saothair

***Is é beartas safe*food** maidir le luach saothair ná na tuarastail agus na téarmaí agus na coinníollacha Earnála Poiblí a léiriú do gach ball foirne. Is é atá sna scálaí pá cuí do gach grád ná roinnt pointí pá idir an pointe íosta agus an pointe uasta, rud a éascaíonn dul chun cinn i dtreo an phointe uasta.

Bónais agus Sochair Chomhchineáil

Níl sé mar bheartas ag ***safe*food** aon íocaíochtaí bónais a dhéanamh le comhaltaí den phríomhfhoireann bhainistíochta ná le baill foirne. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí bónais sa bhliain 2021 ná sa bhliain 2020. Níor tugadh aon sochair chomhchineáil don phríomhfhoireann bhainistíochta ná do bhaill foirne sa bhliain 2021 ná sa bhliain 2020.

Bandaí Tuarastail

Is é seo an líon fostaithe ag deireadh na bliana ar tháinig a ndíolaíochtaí (ranníocaíochtaí pinsin san áireamh) faoi na bandaí seo a leanas (ina léirítear na díolaíochtaí bliantúla):-

	2021	2020
€20,000 – €30,000	3	4
€30,001 – €40,000	2	5
€40,001 – €50,000	6	3
€50,001 – €60,000	4	8
€60,001 – €70,000	4	3
€70,001 – €80,000	0	1
€80,001 – €90,000	3	3
€90,001 – €100,000	3	2
€100,001 – €110,000	0	0
€110,001 – €120,000	3	3

Conarthaí Seirbhíse

Is de réir bheartas earcaíochta ***safe*food** a dhéantar gach ceapachán chuig róil ardbhainistíochta agus chuig róil thábhachtacha, ar beartas é lena gceanglaítear go ndéanfaí an ceapachán ar bhonn oiriúnachta agus inniúlachta. Faigheann gach ball foirne conradh fostaíochta tráth a cheaptar iad, rud ina mionsonraítear a dtéarmaí agus a gcoinníollacha. Déantar íocaíochtaí foirceanta de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha sin. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí foirceanta, aon íocaíochtaí cúitimh ná aon scaoilíocaíochtaí le linn na bliana 2021.

Luach Saothair na Príomhfhoirne Bainistíochta

Tá luach saothair agus teidlíochtaí pinsin an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin leagtha amach i nóta 3(c) de na Ráitis Airgeadais.

Cuimsíonn an Phríomhfhoireann Bhainistíochta an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, an Stiúrthóir um Oibríochtaí Corparáideacha, an Stiúrthóir um Margaíocht agus Cumarsáid, an Stiúrthóir um Eolaíocht Bia, agus an Stiúrthóir um Chothú. B'ionann an luach saothair iomlán a íocadh leis an bPríomhfhoireann Bhainistíochta sa bhliain 2021 agus €491,079 (GBP£422,132) agus b'ionann é agus €513,049 (GBP£456,460) sa bhliain 2020.

Socruithe Pinsin

Tá na baill foirne agus na bainisteoirí uile ina gcomhaltaí den Scéim Pinsean Thuaidh/Theas, rud ar bhunaigh na Comhlachtaí Forfheidhmithe Thuaidh/Theas agus Turasóireacht Éireann Teoranta é le héifeacht ón 29 Aibreán 2005. Is scéim pinsean sochair shainithe í an scéim, a chistítear gach bliain ar bhonn íoc-mar-a-théitear ó airgead a fhaightear ó Státchiste na Ríochta Aontaithe agus ó Státchiste na hÉireann.

Soláthraíonn an Roinn Sláinte in Éirinn agus an Roinn Sláinte i dTuaisceart Éireann cistiú don Chomhlacht. Riarann riarthóir seachtrach an scéim.

Nochtadh maidir le Pá Cóir

Ceanglaítear ar ***safe*food** luach saothair airmheánach a fhoirne a nochtadh. Tá an tsuim sin bunaithe ar luach saothair bliantúlaithe coibhéise lánaimseartha a fhoirne ar fad amhail an 31 Nollaig 2021. Ceanglaítear air freisin raon an luacha saothair foirne agus an cóimheas idir luach saothair airmheánach na foirne agus lárphointe luach saothair bandáilte an stiúrthóra is airde pá a nochtadh.

	2021 €	2020 €	2021 £	2020 £
Lárphointe bhanda an stiúrthóra is airde pá	118,881	115,653	102,190	102,896
Luach saothair airmheánach na foirne	54,707	57,261	48,040	50,945
Cóimheas	2.20	2.02	2.17	2.02
Raon an luacha saothair foirne	27,381.22 go 118,881	25,499 go 115,653	23,536.89 go 102,190	22,687 go 102,896

B'ionann luach saothair an stiúrthóra is airde pá sa bhliain 2021 agus €118,881 (GBP£102,190) agus b'ionann é agus €115,653 (GBP£102,896) sa bhliain 2020. Bhí sé sin 2.20 uair (2020: 2.02 uair) níos airde ná tuarastal airmheánach an fhórsa saothair sa bhliain 2021, rud a bhí cothrom le €54,707 (GBP£47,026) sa bhliain sin agus le €57,261 (GBP£50,945) sa bhliain 2020. Áirítear tuarastal leis an luach saothair iomlán. Ní áirítear leis an luach saothair iomlán an ranníocaíocht pinsin ón bhfostóir ná luach aistrithe na bpinsean mar choibhéis airgid.

Táillí an Bhoird Chomhairligh

	2021 €	2020 €	2021 £	2020 £	2021 Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu (8 gCinn san Iomlán)	2020 Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu (6 Cinn san Iomlán)
Helen O'Donnell*	11,361	11,970	9,530	10,650	8	6
Brendan Kehoe*	7,302	7,695	6,125	6,846	8	6
Alan McGrath*	7,302	7,695	6,125	6,846	6	6
Mary Upton*	7,302	7,695	6,125	6,846	8	5
Mervyn Oswald	0	5,583	0	4,968	n/b	5
Edmond Rooney**	6,086	5,884	5,383	5,235	8	6
Wendy McIntosh*	5,615	5,884	4,968	5,235	8	6
Stephen Moutray*	1,972	5,884	1,745	5,235	1	5
Alex Attwood	6,172	0	5,460	0	8	n/b
Teresa Canavan	6,172	0	5,460	0	7	n/b
Alan Lewis***	2,497	0	2,209	0	3	n/b
Irene Collins****	393	0	330	0	0	n/b
Elizabeth Keane****	393	0	330	0	0	n/b
Kenneth McKenzie****	393	0	330	0	0	n/b
Damien McCallion****	0	0	0	0	0	0
Maeve Henchion	0	0	0	0	7	1
Sinéad McCarthy	0	0	0	0	8	2

* Chuaigh an comhalta seo ar scor an 12 Nollaig 2021

** Athcheapadh an comhalta seo an 13 Nollaig 2021

*** Ceapadh an comhalta seo an 30 Iúil 2021

**** Ceapadh an comhalta seo an 13 Nollaig 2021

B'ionann suim iomlán na dtáillí a íocadh le comhaltaí den Bhord Comhairleach sa bhliain 2021 agus €62,960/GBP £54,120 (2020: €58,788/GBP £52,303) agus b'ionann an Ranníocaíocht Árachais Náisiúnta sa bhliain 2021 agus €0/GBP £0 (2020: €0/£0). B'ionann suim iomlán na dtáillí a bhí dlite ag an 31 Nollaig 2021 agus nialas agus b'ionann na suimeanna a bhí dlite ag an 31 Nollaig 2020 agus. €501, a fabhraíodh do Teresa Canavan Uas. agus don Uas. Alex Attwood, a ceapadh chuig an mBord Comhairleach an 16 Nollaig 2020. Níor tugadh aon Sochair Chomhchineáil don Lucht Ardbhainistíochta ná do Chomhaltaí den Bhord Comhairleach. Sa bhliain 2021, d'éiligh Comhaltaí den Bhord Comhairleach €1,653/GBP £1,462 (2020: €1,576/GBP £1,402) san iomlán chun costais taistil agus chothaithe a chumhdach. Tá an tsuim sin ar áireamh sna costais taistil agus chothaithe atá nochta i nóta 4.

Cuntais 2021

Brollach leis na Cuntais	32
Ráiteas faoi Fhreagrachtaí	34
Ráiteas faoi Rialú Inmheánach/Ráiteas Rialachais	35
Deimhniú agus Tuarascáil ó na hArd-Reachtairí Cuntas agus Ciste	37
Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas	39
Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach	40
Ráiteas faoin Staid Airgeadais	41
Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	42
Ráiteas faoi Athruithe i gCothromas	43
Nótaí leis na Cuntais	44
Aguisín 1 - Ordachán Cuntas	61

Brollach leis na Cuntais

1. Formáid

Ullmhaítear na Cuntais seo san fhoirm a d'ordaigh an Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann) agus an Roinn Sláinte (Éire) le ceadú na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (Éire) agus na Roinne Airgeadais (Tuaisceart Éireann) agus de réir na socruithe airgeadais atá i gCuid 7 d'Iarscríbhinn 2 a ghabhann leis an Acht um Chomhaontú na Breataine-na hÉireann, 1999, agus leis an Ordú um Chomhoibriú Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Forfheidhmithe) (Tuaisceart Éireann), 1999.

2. Faisnéis Chúlra

Comhlacht Forfheidhmithe a bunaíodh faoi Chomhaontú Bhéal Feirste an 2 Nollaig 1999 is ea an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia (The Food Safety Promotion Board). Is é reachtaíocht rialaithe an Bhoird ná an tAcht um Chomhaontú na Breataine-na hÉireann, 1999, agus an tOrdú um Chomhoibriú Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Forfheidhmithe) (Tuaisceart Éireann), 1999.

Leis an reachtaíocht rialaithe, tugtar na feidhmeanna sonracha seo a leanas don Bhord:-

- Sábháilteacht bia a chur chun cinn
- Taighde a dhéanamh ar shábháilteacht bia
- Rabhaidh bhia a thabhairt
- Faireachas a dhéanamh ar ghalair bhia-iompartha
- Comhoibriú agus nasc-cheangail eolaíochta idir saotharlanna a chur chun cinn
- Saoráidí atá éifeachtach ó thaobh costas de a fhorbairt le haghaidh saintástáil saotharlainne

I dteannta na nithe thuas, tá sainchúram ginearálta ar an mBord gníomhú mar fhoinse neamhspleách comhairle eolaíochta.

Is faoin ainm branda '***safe*food**' a oibríonn an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia.

3. Rialachas

Is é/í an Príomhfheidhmeannach a chomhlíonann feidhmeanna an Bhoird. Tuairiscíonn an Príomhfheidhmeannach don Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas. Faigheann an Príomhfheidhmeannach cúnamh ó Bhord Comhairleach agus ó Choiste Comhairleach Eolaíochta. Ba iad seo na comhaltaí den Bhord Comhairleach sa bhliain 2021:

Bord Comhairleach 2021

Helen O'Donnell Uas., Cathaoirleach
(a chuaigh ar scor an 12 Nollaig)

An Dr Edmond Rooney, Cathaoirleach

An tUas. Damien McCallion, Leas-Chathaoirleach
(a ceapadh an 13 Nollaig)

An tUas. Alex Attwood

Teresa Canavan Uas.

Irene Collins Uas.
(a ceapadh an 13 Nollaig)

An tOll. Maeve Henchion

Elizabeth Keane Uas.
(a ceapadh an 13 Nollaig)

An tUas. Brendan Kehoe
(a chuaigh ar scor an 12 Nollaig)

An tUas. Alan Lewis
(a ceapadh an 28 Iúil)

An Dr Sinéad McCarthy

An tUas. Alan McGrath
(a chuaigh ar scor an 12 Nollaig)

Wendy McIntosh
(a chuaigh ar scor an 12 Nollaig)

An tUas. Kenneth McKenzie
(a ceapadh an 13 Nollaig)

An tUas. Stephen Moutray
(a chuaigh ar scor an 12 Nollaig)

An Dr Mary Upton
(a chuaigh ar scor an 12 Nollaig)

Chuaigh seisear comhaltaí den Bhord Comhairleach ar scor le linn na bliana 2021, ar aon dul le téarmaí oifige na gcomhaltaí sin. Cheap an Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas cúigear comhaltaí nua chuig an mBord Comhairleach faoin Acht um Chomhaontú na Breataine-na hÉireann, 1999.

Coiste Comhairleach 2021

Cuimsíonn Coiste Comhairleach ***safe*food** dháréag comhaltaí a tarraingíodh ó raon leathan réimsí saineolais agus disciplíní sa dá dhlínse. Tugann an Coiste Comhairleach comhairle ar eolaíochtaí bia, ar an slabhra agraibhia, ar chothú sláinte poiblí, ar an oideachas, ar iompraíocht tomhaltóirí, ar chumarsáid agus ar nithe pobail agus deonacha.

4. Torthaí Airgeadais

Tá torthaí an Bhoird um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia leagtha amach go mion ar leathanach 39. Thabhaigh an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia caiteachas €9,296,018 (£7,990,857) agus fuair sé ioncam €9,054,877 (£7,783,572) le linn na bliana 2021, rud as ar tháinig easnamh €241,141 (£207,285) don bhliain. I gcomparáid leis sin, thabhaigh an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia caiteachas €8,066,182 (£7,176,482) agus fuair sé ioncam €8,691,508 (£7,732,835) le linn na bliana 2020, rud as ar tháinig barrachas €625,326 (£556,353) don bhliain sin.

5. Eachtraí tar éis an Chláir Comhardaithe

Idir an dáta tuairiscithe agus an dáta a ceadaíodh na ráitis airgeadais seo lena n-eisiúint, ní raibh aon eachtraí ann a fhágann gur gá coigeartú a dhéanamh ar na ráitis airgeadais.

6. Síntiúis Charthanúla

Ní bhfuarthas aon síntiúis charthanúla agus ní dhearnadh aon síntiúis charthanúla le linn na bliana.

7. Beartais

Ní bhfuarthas aon síntiúis charthanúla agus ní dhearnadh aon síntiúis charthanúla le linn na bliana.

Fostaithe faoi mhíchumas

Comhlíonann an Bord na ceanglais atá i gCuid 5 den Acht um Míchumas, 2005, maidir le tacú le fostaíocht daoine faoi mhíchumas. Leanann an Bord le bheith tiomanta do bheartas comhdheiseanna a shaothrú agus fáiltíonn sé roimh iarratais ó iarratasóirí atá cáilithe go cuí, beag beann ar mhíchumas. Tugadh an plean gníomhaíochta míchumais uainn cothrom le dáta sa bhliain 2021 chun dearcthaí dearfacha i leith daoine faoi mhíchumas a chur chun cinn agus chun rannpháirtíocht daoine faoi mhíchumas sa saol poiblí a spreagadh.

Comhionannas

Cumhdaítear an tréimhse 2020-2022 leis an Scéim Comhionannais cheadaithe reatha ó ***safe*food**. Leagtar amach inti an dóigh a gcomhlíonfaidh ***safe*food** na hoibleagáidí atá orainn agus a gcuirfimid comhdheiseanna agus dea-chaidreamh chun cinn go gníomhach agus sinn ag déileáil le páirtithe eile agus le daoine aonair.

Faisnéis a Sholáthar d'Fhostaithe agus Dul i gComhairle Leo

Bhí Fóram Comhpháirtíochta Fostaithe i bhfeidhm le linn na bliana 2021 mar shásra le haghaidh dul i gcomhairle le fostaithe.

Beartas maidir le hÍoc Pras agus feidhmíocht an bheartais sin

Tá an Bord tiomanta d'íocaíochtaí prasa a dhéanamh i leith earraí agus seirbhísí a fhaightear, de réir Acht na hÉireann um Íoc Pras Cuntas, 1997, arna leasú le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíochtaí Déanacha in Idirbhearta Tráchtála), 2013, agus Acht na Ríochta Aontaithe um Íoc Déanach Fiachas Tráchtála (Ús), 1998, arna leasú leis na Rialacháin maidir le hÍoc Déanach Fiachas Tráchtála, 2002. Ach amháin i gcás go sonrófar a mhalairt sa chonradh, beidh íocaíocht dlite laistigh de 30 lá ó na hearraí nó na seirbhísí a fháil nó ó shonrasc bailí nó éileamh den chineál céanna a leagan faoinár mbráid, cibé acu is déanaí. Glanadh 99% (2020: 99%) de na sonraisc uile laistigh de 30 lá sa bhliain 2021.

Beartas Sláinte agus Sábháilteachta

Coinníonn an Bord beartas Sláinte agus Sábháilteachta ar bun, rud a scaiptear ar gach fostaí. Léirítear leis an mbeartas sin na ceanglais dhlíthiúla atá ann ardchaighdeán a chothabháil ar fud na heagraíochta.

8. Forbairt Amach Anseo

Forbraíodh an Straitéis Chorparáideach ón mBord do na blianta 2020 go 2022 agus an Plean Gnó uaidh don bhliain 2022 agus tá siad fós le ceadú faoi láthair.

Leagtar amach sa Straitéis Chorparáideach sin misean, fís agus croíluachanna an Bhoird agus an dóigh a gcuirfidh an Bord gach ceann de na feidhmeanna atá aige chun feidhme thar an tréimhse trí bliana. Déantar athmheasúnú ar an straitéis gach bliain i gcomhthéacs an phlean gnó bhliantúil.

Is é €7,480,000 (£6,432,800) an caiteachas buiséadaithe don bhliain 2022 go fóill.

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Bhoird um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia agus an Duine Chuntasaigh

D'ordaigh an Roinn Sláinte (Éire) agus an Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann) don Bhord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia ráiteas cuntas a ullmhú do gach bliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig san fhoirm agus ar an mbonn atá leagtha amach san ordachán cuntas atá san aguisín a ghabhann leis na Cuntais seo. Ullmhaítear na cuntais ar bhonn fabhruithe agus ní mór léargas fírinneach cóir a thabhairt iontu ar staid gnóthaí an Chomhlachta ag deireadh na bliana agus ar a ioncam agus a chaiteachas, ar athruithe i gcothromas agus ar a shreabhadh airgid don bhliain féilire.

Agus na cuntais á n-ullmhú aige, ceanglaítear ar an gComhlacht:

- Cloí leis an ordachán cuntas arna eisiúint ag an Roinn Sláinte (Éire) agus ag an Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann), lena n-áirítear na ceanglais ábhartha chuntasaíochta agus nochta, agus beartais chuntasaíochta a chur i bhfeidhm ar bhonn comhsheasmhach;
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh ar bhonn réasúnach;
- A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme agus aon imeachtaí ábhartha a nochtadh agus a mhíniú sna cuntais;
- Na cuntais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh, ach amháin i gcás go bhfuil sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an Comhlacht air ag oibriú.

Freagrachtaí an Phríomhfheidhmeannaigh

Tá freagrachtaí an Phríomhfheidhmeannaigh mar Dhuine Cuntasach don Bhord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia leagtha amach i Meabhrán Airgeadais an Chomhlachta, lena n-áirítear an fhreagracht as cuibheas agus rialtacht an airgeadais phoiblí agus an fhreagracht as taifid a choinneáil.

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/22

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach/ Ráiteas Rialachais

1. Raon Freagrachta

Mar Dhuine Cuntasach, tá freagracht orm as córas fónta rialaithe inmheánaigh a chothabháil lena dtacaítear le beartais, aidhmeanna agus cuspóirí an Bhoird um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia a bhaint amach. Tá freagracht orm ag an am céanna as na cistí poiblí agus na sócmhainní roinne a bhfuil freagracht phearsanta orm astu a chosaint, de réir na bhfreagrachtaí a leagadh orm sa doiciméad 'Airgead Poiblí a Bhainistiú, Tuaisceart Éireann' agus sna Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí.

Tá an struchtúr beacht cuntasachta agus tuairiscithe sainithe i Meabhrán Airgeadais an Bhoird, rud ina leagtar amach an ról athbhreithnithe agus faireacháin atá ag na comh-Ranna urraíochta (an Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann) agus an Roinn Sláinte (Éire)). Ina theannta sin, mar Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin, táim cuntasach do na coistí cuntas poiblí faoi seach sa dá dhlínse.

2. Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh deartha chun riosca a bhainistiú de réir leibhéal réasúnach, seachas deireadh a chur leis an riosca ar fad go mainneofaí beartais, aidhmeanna agus cuspóirí a bhaint amach. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnach, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go mbeidh sé éifeachtach. Tá an córas rialaithe inmheánaigh bunaithe ar phróiseas leanúnach atá deartha chun sainaithint a dhéanamh ar na rioscaí atá roimh bheartais, aidhmeanna agus cuspóirí an Bhoird a bhaint amach agus chun na rioscaí sin a chur in ord tosaíochta, chun meastóireacht a dhéanamh ar an dóchúlacht go dtiocfadh na rioscaí sainaitheanta chun cinn agus ar an tionchar a bheadh acu dá dtiocfadh siad chun cinn agus chun na rioscaí sainaitheanta a bhainistiú ar bhealach éifeachtúil, éifeachtach agus barainneach. Bhí an córas rialaithe inmheánaigh i bhfeidhm sa Bhord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021 agus suas go dtí an dáta a ceadaíodh an Tuarascáil Bhliantúil agus na Cuntais Bhliantúla, agus tá an córas ag teacht leis an treoir ó na Ranna Airgeadais.

3. Cumas chun Riosca a Láimhseáil

Tá an Fhoireann Ardbhainistíochta freagrach as an bpróiseas bainistíochta riosca a chur i bhfeidhm agus a fhormhaoirsiú faoi mo threoir chun a chinntiú go mbíonn an próiseas ag obair mar atá beartaithe. I dteannta an creat riosca foriomlán a athbhreithniú, athbhreithnítear na moltaí uile a fhaightear ó na hiniúchóirí inmheánacha agus ó na hiniúchóirí seachtracha araon. Déantar rialuithe a bhreisiú nó a thabhairt isteach ansin, de réir mar is gá.

Táthar ag súil leis go n-oibreoidh gach ball foirne de réir beartais bhunaithe maidir le riosca agus maidir le rialú inmheánach, agus cuirtear oiliúint chuí orthu chun déanamh amhlaidh.

4. An Creat Riosca agus Rialaithe

D'fhorbair an Bord clár rioscaí agus maitrís measúnú riosca. Sainaithnítear rioscaí ar an leibhéal dílis agus ar an leibhéal rialaithe araon nuair a bhíonn pleananna agus straitéisí gnó á bhforbairt. D'fhorbair an Bord creat um fhaisnéis rialta bhainistíochta, um athbhreithniú ar dhifríochtaí agus um nósanna imeachta riaracháin agus rialaithe (lena n-áirítear leithscaradh dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta).

Áirítear na nithe seo leis an gcreat sin freisin:

- Córais chuimsitheacha bhuiséadaithe, áit a gceadaíonn an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin an buiséad bliantúil;
- Nósanna imeachta chun na Buiséid a athbhreithniú agus a chomhaontú leis an bhFoireann Ardbhainistíochta;
- Tuarascálacha rialta airgeadais a ullmhú mar bhonn le haghaidh athbhreithniú agus faireachán a dhéanamh ar dhul chun cinn.

Sa bhliain 2021, fuair an t-athbhreithniú ar an gcreat riosca agus rialaithe cúnamh ó na tuairimí a fuarthas ó na hIniúchóirí Inmheánacha agus ó na hIniúchóirí Seachtracha araon agus ón gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca.

5. Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Mar dhuine cuntasach, tá freagracht orm as athbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh. Tá an t-athbhreithniú a dhéanaim ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh bunaithe ar obair na n-iniúchóirí inmheánacha agus na mbainisteoirí feidhmiúcháin atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil agus ar na tuairimí a chuireann na hiniúchóirí seachtracha in iúl sa litir bhainistíochta uathu agus i dtuarascálacha eile uathu. Tá plean i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar laigí agus chun feabhsú leanúnach an chórais a chinntiú.

Thacaigh na gníomhaíochtaí seo a leanas leis an athbhreithniú ar éifeachtacht:

- Rinne an Fhoireann Ardbhainistíochta athbhreithniú míosúil ar an mBuiséad Bliantúil, ar cheadaigh na Ranna Urraíochta é, agus í ag féachaint go príomha ar aon difríochtaí idir an ghníomhaíocht iarbhír agus an ghníomhaíocht bheartaithe.
- Coinníodh an creat bainistíochta riosca faoi athbhreithniú leanúnach agus leagadh an clár rioscaí faoi bhráid an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca.

Thug na hIniúchóirí Inmheánacha faoi athbhreithniú ar éifeachtacht na Rialuithe Inmheánacha Airgeadais a bhí i bhfeidhm le linn na bliana airgeadais 2021 i mí na Samhna 2 agus rinne an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca athbhreithniú ar an obair sin. Rinne an Bord Feidhmiúcháin athbhreithniú ar na rialuithe inmheánacha an 21 Nollaig 2022. Ar bhonn na tuarascála uathu, is deimhin liom go bhfuil córais agus rialuithe láidre i bhfeidhm chun na príomhrioscaí sainaitheanta a mhaolú. Sa tuarascáil iniúchóireachta, cinneadh go bhfuil dearadh agus oibriú na bpríomhrialuithe inmheánacha sásúil agus fuarthas amach go mbíonn na córais bhunaithe agus na rialuithe inmheánacha airgeadais á gcomhlíonadh, tríd is tríd. Thángthas ar an gconclúid sa tuarascáil gur féidir dearbhú réasúnach a chur ar leorgacht agus oibriú an chreata rialaithe inmheánaigh atá i bhfeidhm ag ***safe*food**. Níor thángthas ar aon fhionnachtana ardriosca a d'fhéadfadh caillteanas airgeadais ábhartha a chruthú nó cur isteach ar oibríochtaí agus, seachas ceithre shaincheist ar measadh go raibh íseal-laige ag baint leo, cinneadh go raibh na rialuithe a tástáladh ag oibriú go héifeachtach le linn na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2021. Rinneadh moltaí chun aghaidh a thabhairt ar roinnt fionnachtana ísealriosca, agus tá na moltaí sin á gcur chun feidhme anois.

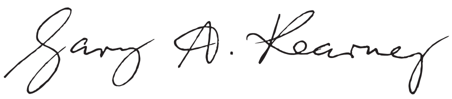

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/2022

An Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia

An deimhniú ó na hArd-Reachtairí Cuntas agus Ciste do Thionól Thuaisceart Éireann agus do Thithe an Oireachtais

Tuairim ar na cuntais

Deimhnímid go ndearnamar iniúchadh ar chuntais an Bhoird um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia (an Comhlacht) don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021 de bhun fhorálacha an Ordaithe um Chomhoibriú Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Forfheidhmithe) (Tuaisceart Éireann), 1999, agus an Achta um Chomhaontú na Breataine-na hÉireann, 1999, lena gceanglaítear orainn na cuntais a leag an Comhlacht faoinár mbráid a iniúchadh agus a dheimhniú i gcomhar lena chéile. Cuimsíonn na cuntais na nithe seo a leanas:

- an ráiteas faoi ioncam agus caiteachas;
- an ráiteas faoi ioncam cuimsitheach;
- an ráiteas faoin staid airgeadais;
- an ráiteas faoi shreabhadh airgid;
- an ráiteas faoi athruithe i gcothromas; agus
- na nótaí gaolmhara, lena n-áirítear beartais shuntasacha chuntasaíochta.

Ullmhaíodh na cuntais seo de réir na mbeartas cuntasaíochta atá leagtha amach iontu.

Táimid den tuairim:

- go dtugtar sna cuntais léargas fírinneach cóir ar staid ghnóthaí an Chomhlachta amhail an 31 Nollaig 2021 agus ar a ioncam agus a chaiteachas don bhliain dar críoch an dáta sin; agus
- gur ullmhaíodh na cuntais go cuí de réir an Chaighdeáin Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann (FRS 102) agus de réir an ordacháin cuntas atá san aguisín a ghabhann leis na cuntais.

Tuairim ar rialtacht

Táimid den tuairim gur úsáideadh an caiteachas agus an t-ioncam atá taifeadta sna cuntais i ngach ponc ábhartha chun na gcríoch a bhí beartaithe ag Tionól Thuaisceart Éireann agus ag Tithe an Oireachtais agus go bhfuil na hidirbhearta airgeadais atá tuairiscithe sna cuntais ag teacht leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Bunús na dtuairimí

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta Iniúchóireachta. Maidir leis na freagrachtaí atá orainn faoi na caighdeáin sin, tá cur síos níos mine déanta orthu sa rannán ‘freagrachtaí na n-iniúchóirí’ den deimhniú seo. Táimid neamhspleách ar an gComhlacht, de réir cheanglais eitice an Chaighdeáin Eitice Athbhreithnithe a d’eisigh an Chomhairle Tuairiscithe Airgeadais sa bhliain 2016 agus de réir cheanglais eitice an Chóid Eitice ó Eagraíocht Idirnáisiúnta na nUasfhoras Iniúchóireachta, agus chomhlíonamar ár gcuid freagrachtaí eitice de réir na gceanglas sin.

Creidimid gur leor agus cuí an fhianaise iniúchta a fuaireamar chun bonn a thabhairt dár dtuairimí.

Faisnéis seachas na cuntais

Chuir an Comhlacht faisnéis áirithe eile i láthair i dteannta na gcuntas. Cuimsíonn an fhaisnéis sin an tuarascáil bhliantúil, an brollach leis na cuntais, an ráiteas faoin gcóras rialaithe inmheánaigh/an ráiteas rialachais agus an tuarascáil maidir le luach saothair. Ní chumhdaíonn ár dtuairim ar na cuntais an fhaisnéis eile agus ní chuirimid aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

Maidir lenár n-iniúchadh ar na cuntais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus, le linn dúinn é sin a dhéanamh, a mheas cé acu atá nó nach bhfuil an fhaisnéis eile ar neamhréir go hábhartha leis na cuntais nó leis an eolas a ghnóthaíomar le linn an iniúchta nó cé acu is cosúil nó nach cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha uirthi. Más amhlaidh, bunaithe ar an obair a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha ar an bhfaisnéis eile sin, ceanglaítear orainn an fíoras sin a thuairisciú.

Níl aon rud le tuairisciú againn ina leith sin.

Freagrachtaí an Chomhlachta agus an Oifigigh Chuntasaíochta as na cuntais

Mar atá mínithe ar bhealach níos mine sa ráiteas faoi fhreagrachtaí, tá an Comhlacht freagrach as na cuntais bhliantúla a ullmhú ar bhonn an ordacháin cuntas atá ar áireamh san aguisín a ghabhann leis na cuntais agus as a bheith deimhin go dtugtar léargas fírinneach cóir iontu. Tá an Príomhfheidhmeannach, mar Oifigeach Cuntasaíochta, freagrach as cuibheas agus rialtacht a chinntiú i ndáil le cistí poiblí a úsáid.

Freagrachtaí na n-iniúchóirí

Is é an fhreagracht atá orainn na cuntais a iniúchadh de réir fhorálacha an Ordaithe um Chomhoibriú Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Forfheidhmithe) (Tuaisceart Éireann), 1999, agus an Achta um Chomhaontú na Breataine-na hÉireann, 1999, agus tuairisc a thabhairt do Thionól Thuaisceart Éireann agus do Thithe an Oireachtais orthu.

Tá sé mar chuspóir againn agus an t-iniúchadh á dhéanamh againn dearbhú réasúnach a fháil ar cé acu atá nó nach bhfuil na cuntais ina n-iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide. Cé gur ardleibhéal dearbhaithe é dearbhú réasúnach, ní ráthaíonn sé go mbraithfear míráiteas ábhartha, i ngach cás inarb ann dó, nuair a dhéantar iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta Iniúchóireachta. Is féidir le míráitis teacht chun cinn as calaois nó earráid agus meastar iad a bheith ábhartha i gcás gurb amhlaidh, ina n-aonar nó i dteannta míráiteas eile, go bhféadfaí a bheith ag súil leis le réasún go rachadh siad i bhfeidhm ar na cinntí eacnamaíocha a dhéanann úsáideoirí ar bhonn na gcuntas lena mbaineann.

Mar chuid d'iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta Iniúchóireachta, úsáidimid breithiúnas gairmiúil agus coinnímid sceipteachas gairmiúil ar bun ar fud an iniúchta. Le linn déanamh amhlaidh,

- Déanaimid sainaithint agus measúnú ar na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha sna cuntais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide; ceapaimid nósanna imeachta iniúchóireachta atá freagrúil do na rioscaí sin agus cuirimid i bhfeidhm iad; agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bonn a thabhairt dár dtuairim. Is airde an baol nach mbraithfí míráiteas ábhartha de bharr calaoise ná de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar an rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- Gnóthaímid tuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh atá cuí sna cúinsí, seachas chun tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí atá na rialuithe inmheánacha.
- Déanaimid meastóireacht ar a chuí atá na beartais chuntasaíochta a úsáideadh agus ar a réasúnaí atá na meastacháin chuntasaíochta agus an nochtadh gaolmhar.
- Déanaimid cinneadh ar a chuí atá sé bonn gnóthais leantaigh na cuntasaíochta a úsáid agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas, déanaimid cinneadh ar cé acu is ann nó nach ann d'éiginnteacht ábhartha a bhaineann le heachtraí nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chaitheamh ar an gcumas atá ag an gComhlacht leanúint de bheith ag feidhmiú mar ghnóthas leantach. Má chinnimid gurb ann d'éiginnteacht ábhartha, ceanglaítear orainn aird a tharraingt inár dtuarascáil ar an nochtadh gaolmhar sna cuntais nó, i gcás nach leor an nochtadh sin, ceanglaítear orainn ár dtuairim a athrú. Tá ár gcinntí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dáta ár dtuarascála. Mar sin féin, d'fhéadfadh eachtraí nó dálaí amach anseo a chur faoi deara go scoirfeadh an Comhlacht de bheith ag feidhmiú mar ghnóthas leantach.
- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na gcuntas, lena n-áirítear an nochtadh, agus ar cé acu a chuirtear nó nach gcuirtear na hidirbhearta agus na heachtraí bunúsacha i láthair ar bhealach cóir sna cuntais.

Téimid i dteagmháil leo sin a bhfuil freagrachtaí rialachais orthu as raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus as fionnachtana suntasacha iniúchta, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha ar an rialú inmheánach a shainaithnímid le linn ár n-iniúchta, i measc ábhair eile.

Ábhair ar a dtuairiscímid trí eisceacht

Níl aon rud le tuairisciú againn i leith na n-ábhar seo a leanas ar a dtuairiscímid i gcás go bhfuilimid den tuairim:

- nach bhfuaireamar an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uainn dár n-iniúchadh, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun sinn a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar na cuntais, nó
- nach bhfuil na cuntais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta, nó
- nach léirítear sa ráiteas faoin gcóras rialaithe inmheánaigh/sa ráiteas rialachais gur comhlíonadh an treoir is infheidhme maidir le rialachas corparáideach.

Ina theannta sin, ceanglaítear orainn fianaise a fháil is leor chun dearbhú réasúnach a thabhairt gur úsáideadh an caiteachas agus an t-ioncam atá taifeadta sna cuntais airgeadais chun na gcríoch a bhí beartaithe ag Tionól Thuaisceart Éireann agus ag Tithe an Oireachtais agus go bhfuil na hidirbhearta airgeadais atá taifeadta sna cuntais ag teacht leis na húdaráis a rialaíonn iad.

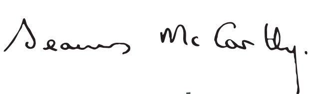

Seamus McCarthy
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste, Éire
3A Sráid an Mhéara Uachtarach
Baile Átha Cliath 1, Éire, D01 PF72
Dáta: 23/12/2022

Dorinnia Carville
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste do Thuaisceart Éireann
Oifig Iniúchóireachta Thuaisceart Éireann
106 Sráid na hOllscoile, Béal Feirste, BT7 1EU
Dáta: 20/01/2023

Ráiteas faoi ioncam agus caiteachas
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021

	Nótaí	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Ioncam					
Deontas Ioncaim ó na Ranna	2(a)	7,637,941	7,535,759	6,565,574	6,704,565
Deontas Caipitil a Eisíodh	9	152,936	124,749	131,464	110,989
		7,790,877	7,660,508	6,697,038	6,815,554
Ioncam Eile	2(b)	1,264,000	1,031,000	1,086,534	917,281
Ioncam Iomlán		9,054,877	8,691,508	7,783,572	7,732,835
Caiteachas					
Costais Foirne	3(b)	3,325,506	3,177,770	2,858,605	2,827,262
Táillí Boird		62,960	58,788	54,120	52,304
Dímheas	6	152,936	124,749	131,464	110,989
Caiteachas faoin gClár Taighde	5	1,500,149	1,164,061	1,289,528	1,035,665
Gníomhaíochtaí Cur Chun Cinn	12	2,933,068	2,330,250	2,521,265	2,073,223
Costais Oibriúcháin Eile	4	1,321,399	1,210,564	1,135,875	1,077,039
Caiteachas Iomlán		9,296,018	8,066,182	7,990,857	7,176,482
Barrachas/(Easnamh) don bhliain		(241,141)	625,326	(207,285)	556,353
Suim a aistríodh chuig an gCúlchiste Ginearálta	13	**(241,141)**	**625,326**	**(207,285)**	**556,353**

Is le gníomhaíochtaí leantacha a bhaineann na suimeanna uile thuas.

Is cuid de na cuntais seo iad na nótaí ar leathanaigh 44 go 60, i dteannta Aguisín 1 ar leathanach 61.

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/2022

Ráiteas faoi ioncam cuimsitheach
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021

	Nótaí	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Barrachas/(Easnamh) don tréimhse		(241,141)	625,326	(207,285)	556,353
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach ar dhliteanais phinsin	17(b)	(266,000)	(2,582,000)	(228,654)	(2,297,205)
Coigeartú ar chistiú iarchurtha pinsin		266,000	2,582,000	228,654	2,297,205
Gnóthachan/(caillteanas) aitheanta iomlán don tréimhse		**(241,141)**	**625,326**	**(207,285)**	**556,353**

Is cuid de na cuntais seo iad na nótaí ar leathanaigh 44 go 60, i dteannta Aguisín 1 ar leathanach 61.

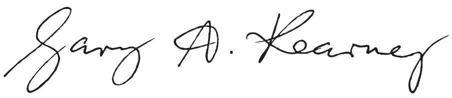

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/2022

Ráiteas faoin staid airgeadais
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021

	Nótaí	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Sócmhainní Seasta					
Sócmhainní Inláimhsithe	6	445,319	562,393	374,193	505,608
Sócmhainní Reatha					
Suimeanna Infhaighte	7	208,125	233,066	174,883	209,533
Airgead agus coibhéisí airgid	11	1,482,640	1,457,761	1,245,833	1,310,571
Dliteanais Reatha					
Suimeanna iníoctha - suimeanna a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin	8	(762,155)	(521,076)	(640,424)	(468,463)
Glansócmhainní Reatha		928,610	1,169,751	780,292	1,051,641
Sócmhainní Iomlána lúide Dliteanais Reatha roimh Phinsin		**1,373,929**	**1,732,144**	**1,154,485**	**1,557,249**
Cistiú Iarchurtha Pinsin	17(d)	21,368,000	19,838,000	17,955,103	17,834,957
Dliteanais Phinsin	17(b)	(21,368,000)	(19,838,000)	(17,955,103)	(17,834,957)
Glansócmhainní		**1,373,929**	**1,732,144**	**1,154,485**	**1,557,249**
Arna Maoiniú ag:					
Caipiteal agus Cúlchistí					
Cúlchiste Ginearálta	13	928,610	1,169,751	780,292	1,051,641
Cúlchiste Deontais Chaipitil	9	445,319	562,393	374,193	505,608
		1,373,929	**1,732,144**	**1,154,485**	**1,557,249**

Is cuid de na cuntais seo iad na nótaí ar leathanaigh 44 go 60, i dteannta Aguisín 1 ar leathanach 61.

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/2022

Ráiteas faoi shreabhadh airgid
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021

	Nótaí	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Glan-insreabhadh airgid/ (glan-eis-sreabhadh airgid) ó gh-níomhaíochtaí oibriúcháin	10	24,879	657,725	(64,738)	629,900
Caiteachas caipitil agus infhe-istíocht airgeadais Íocaíochtaí chun sócmhainní seasta inláimhsithe a cheannach	6	(35,862)	(70,491)	(30,827)	(62,716)
Glan-insreabhadh airgid/ (glan-eis-sreabhadh airgid) roimh mhaoiniú		(10,983)	587,234	(95,565)	567,184
Maoiniú Cistiú Caipitil a Fuarthas	9	35,862	70,491	30,827	62,716
Méadú/(laghdú) in iarmhéideanna airgid/bainc	11	24,879	657,725	(64,738)	629,900
Airgead agus coibhéisí airgid i dtús na bliana		**1,457,761**	**800,036**	**1,310,571**	**680,671**
Airgead agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		**1,482,640**	**1,457,761**	**1,245,833**	**1,310,571**

Is cuid de na cuntais seo iad na nótaí ar leathanaigh 44 go 60, i dteannta Aguisín 1 ar leathanach 61.

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/2022

Ráiteas faoi athruithe i gcothromas
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021

	Nótaí	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Cúlchiste Ginearálta					
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	13	1,169,751	544,425	1,051,641	463,197
Barrachas/(Easnamh)	13	(241,141)	625,326	(207,285)	556,353
Gnóthachan/(Caillteanas) Achtúire-ach	17 (b)	(266,000)	(2,582,000)	(228,654)	(2,297,205)
Cistiú Iarchurtha Pinsin		266,000	2,582,000	228,654	2,297,205
Coigeartú Aistriú Airgeadra	13			(64,064)	32,091
Iarmhéid ag an 31 Nollaig		928,610	1,169,751	780,292	1,051,641
Cúlchiste Caipitil					
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	9	562,393	616,651	505,608	524,647
Deontais Chaipitil	9	35,862	70,491	30,827	62,716
Amúchadh	9	(152,936)	(124,749)	(131,464)	(110,989)
Coigeartú Aistriú Airgeadra	9			(30,778)	29,234
Iarmhéid ag an 31 Nollaig		445,319	562,393	374,193	505,608
Cothromas Iomlán ag Deireadh na Bliana		**1,373,929**	**1,732,144**	**1,154,485**	**1,557,249**

Is cuid de na cuntais seo iad na nótaí ar leathanaigh 44 go 60, i dteannta Aguisín 1 ar leathanach 61.

Gary A. Kearney

An Dr Gary A. Kearney
Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin
Dáta: 21/12/2022

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS

1. Beartais Chuntasaíochta

1.1 Coinbhinsiún Cuntasaíochta

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais de réir choinbhinsiún an chostais stairiúil.

Gan an fhaisnéis a thugtar a theorannú, ullmhaítear na Ráitis Airgeadais ar bhonn fabhruithe agus comhlíonann siad na ceanglais chuntasaíochta agus nochta arna n-eisiúint ag an Roinn Airgeadais agus ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

1.2 Ioncam

Is ionann ioncam agus na deontais ioncaim atá infhaighte ón Roinn Sláinte (Éire) agus ón Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann).

1.3 Sócmhainní Seasta

a) Cuirtear sócmhainní seasta inláimhsithe ar áireamh de réir costas stairiúil don Bhord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia.

b) Ríomhtar dímheas chun an costas a dhíscríobh thar shaolré úsáideach na sócmhainní.

Is iad seo a leanas na modhanna a ghlactar agus na rátaí in aghaidh na bliana a úsáidtear:

Trealamh Oifige
15% de réir Méid Cothrom

Trealamh Ríomhaire
33.3% de réir Méid Cothrom

Costais Réadmhaoine agus Feistithe
4% de réir Méid Cothrom

Daingneáin agus Feistis
10% de réir Méid Cothrom

c) Gearrtar dímheas i mbliain na fála agus ní ghearrtar aon dímheas i mbliain na diúscartha.

d) Caipitlítear Sócmhainní Seasta a luaithe a sháraíonn siad €650 (£578).

e) Rinneadh réadmhaoin léasach a amúchadh agus a dhiúscairt ina hiomláine sa bhliain 2021.

1.4 Cáin Bhreisluacha

Ní fhéadfaidh an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia cáin bhreisluacha (CBL) a aiséileamh agus cuirtear CBL ar áireamh mar chaiteachas nó i luach caipitil Sócmhainní Seasta.

1.5 Sochair Scoir

Ghlac an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia FRS 102 i ndáil le cuntas a thabhairt i sochair scoir.

Bhunaigh na Comhlachtaí Forfheidhmithe Thuaidh/Theas agus Turasóireacht Éireann Teoranta an Scéim Pinsean Thuaidh/Theas le héifeacht ón 29 Aibreán 2005. Is scéim pinsean sochair shainithe í an scéim, a chistítear gach bliain ar bhonn íoc-mar-a-théitear ó airgead a fhaightear ó Státchiste na Ríochta Aontaithe agus ó Státchiste na hÉireann. Riarann riarthóir seachtrach an scéim.

Cumhdaítear sochair scoir i gCaighdeán Tuairiscithe Airgeadais (FRS) 102. Cuireadh an dliteanas ag an 31 Nollaig 2021 ar áireamh sna ráitis airgeadais. Cuireadh nóta nochta ina mionsonraítear ríomhaireachtaí an athbhreithnithe achtúirigh ar áireamh iontu freisin (Nóta 17), ar ríomhaireachtaí iad a rinne Deloitte Total Reward and Benefits Limited ach modh na n-aonad réamh-mheasta a úsáid. Áirítear leis sin na torthaí atá ar dhliteanais phinsin agus costais fostaithe (agus iarfhostaithe) an Bhoird um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia a ríomh chun críocha na gcuntas don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021 agus chun críocha na bhfigiúirí comparáideacha don bhliain 2020.

Is ionann costais Sochair Scoir agus na sochair scoir a thuill fostaithe le linn na tréimhse. Is mar ioncam a aithnítear suim a chomhfhreagraíonn don mhuirear sochair scoir, a mhéid atá an muirear in-aisghabhála. Fritháirítear an tsuim sin le deontais a fuarthas sa bhliain chun íocaíochtaí sochair scoir a dhéanamh. Is ionann dliteanais Sochair Scoir agus luach reatha na n-íocaíochtaí sochair scoir amach anseo atá tuillte ag baill foirne go dtí seo. Is sócmhainn chomhfhreagrach é cistiú iarchurtha sochair scoir, arb ionann é agus na hacmhainní atá le cur ar fáil sa todhchaí ag Státchiste na Ríochta Aontaithe agus ag Státchiste na hÉireann ar an mbealach atá tuairiscithe thuas.

Is sa Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach a aithnítear gnóthachain agus caillteanais achtúireacha a eascraíonn as athruithe i dtoimhdí achtúireacha agus as barrachais agus easnaimh ó thaithí.
Ón mbliain 2012 i leith, tá ranníocaíochtaí na gcomhaltaí á n-aithint sa chostas seirbhíse reatha sochair scoir. I mblianta roimhe sin, aithníodh

ranníocaíochtaí na gcomhaltaí ar leithligh laistigh den nóta maidir le sochair scoir.

1.6 Caiteachas faoin gClár Taighde

Tá na costais Conarthaí Taighde a chuirtear ar áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais bunaithe ar an gcaiteachas atá dlite agus iníoctha sa bhliain de bhun conarthaí ceadaithe taighde.

1.7 Cúlchiste Deontais Chaipitil

Léirítear i gCuntas an Chúlchiste Deontais Chaipitil luach neamhamúchta an ioncaim a úsáidtear chun críocha caipitil.

1.8 Airgeadra Tuairiscithe

Is in Euro agus i Steirling araon a thuairiscítear idirbhearta agus iarmhéideanna an Bhoird. Euro airgeadra oibre an Bhoird agus is san airgeadra sin a thaifeadtar idirbhearta. Maidir le hidirbhearta a rinneadh in airgeadraí eile, taifeadtar iad in Euro de réir an ráta malairte a bhí i bhfeidhm ag dáta na n-idirbheart, agus Rátaí Tagartha an Bhainc Cheannais Eorpaigh á n-úsáid. Maidir le sócmhainní agus dliteanais airgid a bhí ainmnithe i Steirling, aistrítear iad go Euro de réir na rátaí malairte a bhí i bhfeidhm ag dáta an Chláir Comhardaithe (0.84028). Tógtar gnóthachain agus caillteanais réadaithe chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais.

Aistrítear na ráitis airgeadais go Steirling ag deireadh na bliana. Aistrítear an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais ach úsáid a bhaint as an meánráta malairte don bhliain (2021: 0.85960, 2020: 0.88970) agus aistrítear an Clár Comhardaithe ach úsáid a bhaint as an ráta malairte deiridh (2021: 0.84028, 2020: 0.89903). Maidir le coigeartuithe airgeadra a eascraíonn as na ráitis airgeadais a aistriú ar an mbealach sin, léirítear iad sa Ghlansreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin (Nóta 10), sa Chúlchiste Deontais Chaipitil (Nóta 9) agus sa Chúlchiste Ginearálta (Nóta 13).

1.9 Ráiteas faoi Chomhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais ***safe*food** don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2021 de réir FRS 102, an caighdeán tuairiscithe airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn arna eisiúint ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais agus arna fhógairt ag Cuntasóirí Cairte Éireann agus, ach amháin i gcás go sonrófar a mhalairt, comhlíonann na ráitis airgeadais ceanglais na Treorach maidir le Tuarascálacha Bliantúla agus Cuntais Bhliantúla na gComhlachtaí Forfheidhmithe Thuaidh/Theas arna heisiúint ag an Roinn Airgeadais (Tuaisceart Éireann) agus ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (Éire).

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

2. a) Deontais ó na Ranna

An Tréimhse Airgeadais ón 1 Eanáir 2021 go dtí an 31 Nollaig 2021

	Nótaí	RS (É) €	RS (TÉ) €	IOMLÁN €	RS (É) £	RS (TÉ) £	IOMLÁN £
Deontas Ioncaim		5,317,635	2,320,306	7,637,941	4,571,039	1,994,535	6,565,574
Cuntas Caipitil	9	24,968	10,894	35,862	21,462	9,365	30,827
		5,342,603	2,331,200	7,673,803	4,592,501	2,003,900	6,596,401

An Tréimhse Airgeadais ón 1 Eanáir 2020 go dtí an 31 Nollaig 2020

	Nótaí	RS (É) €	RS (TÉ) €	IOMLÁN €	RS (É) £	RS (TÉ) £	IOMLÁN £
Deontas Ioncaim		5,291,725	2,244,034	7,535,759	4,708,048	1,996,517	6,704,565
Cuntas Caipitil	9	49,500	20,991	70,491	44,040	18,676	62,716
		5,341,225	2,265,025	7,606,250	4,752,088	2,015,193	6,767,281

Faigheann an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia deontais ón Roinn Sláinte (Éire) (RS (É)) agus ón Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann) (RS (TÉ)) araon. Is iad na ranníocaíochtaí faoi seach ná 70% (2020: 70%) ón Roinn Sláinte (Éire) agus 30% (2020: 30%) ón Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann).

Bronntar na deontais de réir ráta malairte plean gnó chun críocha buiséadaithe agus de réir an ráta malairte iarbhír a bhí i bhfeidhm ag dáta an iarratais chun críocha na ráiteas airgeadais. Sa bhliain 2021, bhí an buiséad cothrom le €7,480,000 (2020: €7,480,000), gan pinsin a áireamh, agus le €7,608,823 (2020: €7,607,184), agus pinsin san áireamh. Tá na figiúirí sin bunaithe ar ráta malairte €1 go £0.87 (2020: €1 go £0.90). Ba é €1 go £0.85960 (2020: €1 go £0.88970) an meánráta malairte thar an tréimhse. Mar thoradh air sin, ba é €7,673,803 (2020: €7,606,250) an deontas a aithníodh, pinsin san áireamh. Tá sé sin cothrom le gnóthachan malairte eachtraí €64,980 ar thiontú deontais (2020: caillteanas €934).

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

2. b) Ioncam Eile

	Nótaí	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Glanchistiú iarchurtha le haghaidh pinsean	17(c)	1,264,000	1,031,000	1,086,534	917,281
		1,264,000	1,031,000	1,086,534	917,281

3. Costais Foirne

a) Ba é seo an meánlíon ball foirne (baill foirne gníomhaireachta san áireamh):

Stiúrthóireachtaí	2021	2020
An Lucht Ardbhainistíochta	5	5
Oibríochtaí Corparáideacha	9	9
Eolaíocht Bia	5	5
Cothú	4	5
Margaíocht agus Cumarsáid	6	7
Iomlán	29	31

b) Ba iad seo na costais a tabhaíodh i leith na mball foirne sin:

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Costais Tuarastail	1,761,528	1,826,384	1,514,210	1,624,934
ÁSPC ón bhFostóir	171,155	185,492	147,125	165,032
Baill Foirne Gníomhaireachta	0	7,710	0	6,859
Costais Phinsin:	**1,392,823**	**1,158,184**	**1,197,270**	**1,030,437**
Costais Reatha Seirbhíse Pinsin	3,325,506	3,177,770	2,858,605	2,827,262

Le linn na bliana, asbhaineadh ranníocaíochtaí aoisliúntais breise arbh fhiú €44,643/£38,375 iad (2020: €42,396/£37,720) faoi Chuid 4 den Acht um Pá agus Pinsin Seirbhíse Poiblí, 2017, agus íocadh ar aghaidh leis an Roinn Sláinte in Éirinn iad.

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

c) Tá an fhaisnéis seo a leanas tugtha maidir leis an bhFoireann Ardbhainistíochta:

	Díolaíochtaí €	Díolaíochtaí £	Fíor-Mhéadú/ (Fíor-Laghdú) i bPinsean a Tuilleadh €	Fíor-Mhéadú/ (Fíor-Laghdú) i bPinsean a Tuilleadh £	Luach an Phinsin Fhabhraithe ag deireadh na bliana €	Luach an Phinsin Fhabhraithe ag deireadh na bliana £	Aois (blianta)
An tUas. Ray Dolan (Príomh-oifigeach Feidhmiúcháin)	118,881	102,190	0 – 1,500	0 – 1,289	55,000-60,000	46,215 – 50,417	66

Leis an Treoir maidir le Tuarascálacha Bliantúla agus Cuntais Bhliantúla na gComhlachtaí Forfheidhmithe Thuaidh/Theas, foráiltear d'fhaisnéis a nochtadh faoin luach saothair agus faoi na teidlíochtaí pinsin de chuid ball foirne sinsearach áirithe. I bhfianaise na reachtaíochta Cosanta Sonraí, ní dhearna an Bord na nochtaí sin toisc go bhféadfadh sé sin a bheith ina shárú ar an reachtaíocht. Níor thoiligh an Dr Gary Kearney (Stiúrthóir, Eolaíocht Bia), an Dr Catherine Conlon (Stiúrthóir, Cothú), Patricia Fitzgerald Uas. (Stiúrthóir, Oibríochtaí Corparáideacha) ná an Dr Aileen McGloin (Stiúrthóir, Margaíocht agus Cumarsáid) leis an bhfaisnéis thuas a nochtadh. Tá na díolaíochtaí uile ar aon dul leis na díolaíochtaí caighdeánacha earnála poiblí do na gráid lena mbaineann. B'ionann an luach saothair iomlán a íocadh leis an bpríomhfhoireann bhainistíochta sa bhliain 2021 agus €491,079/£422,132 (2020: €513,049/£456,460).

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

4. Costais Oibriúcháin Eile

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Cíos agus Leictreachas*	569,478	576,167	489,523	512,616
Priontáil, Tuarascálacha agus Litríocht	8,292	6,887	7,128	6,127
Taisteal agus Cothú**	33,135	38,939	28,483	34,644
Tacaíocht Ríomhaire	232,234	192,383	199,629	171,163
Teileafón	44,651	42,299	38,382	37,633
Postas agus Páipéarachas	10,946	16,584	9,409	14,755
Costais Chruinnithe ***	3,786	832	3,255	740
Speansais Oifige ***	29,256	25,896	25,148	23,040
Difríocht Airgeadra	(15,385)	16,895	(13,225)	15,032
Speansais Earcaíochta	50,682	11,394	43,566	10,137
Oiliúint	39,268	42,204	33,755	37,549
Árachas	16,039	18,709	13,787	16,645
Síntiúis	18,612	20,274	15,999	18,038
Luach Saothair na nIniúchóirí	24,200	19,100	20,802	16,993
Táillí Dlí agus Gairmiúla	141,236	55,833	121,407	49,675
Glantóireacht agus Lónadóireacht	21,915	18,681	18,838	16,621
Cothabháil agus Deisiúcháin	90,962	102,292	78,191	91,009
Muirir Bhainc	2,092	1,930	1,798	1,717
Bainistíocht Taifead	0	3,265	0	2,905
	1,321,399	1,210,564	1,135,875	1,077,039

*Sa bhliain 2016, rinne an Bord comhaontú chun cuid den bhunurlár den Oifig i gCorcaigh a ligean ar léas le Coimisinéirí na nOibreacha Poiblí in Éirinn (Oifig na nOibreacha Poiblí) ar feadh tréimhse 10 mbliana. Is é €76,667 in aghaidh na bliana an cíos bliantúil don léas sin, rud atá iníoctha ina thráthchodanna ráithiúla.

**B'ionann na costais a tabhaíodh ar an Taisteal Eachtrach sa bhliain 2021 agus €0/£0 (2020: €1,319/£1,174).

***B'ionann an ghné fáilteachais de na costais sa bhliain 2021 agus €3,091/£2,657 (2020: €0/£0).

5. Caiteachas faoin gClár Taighde

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Eolaíocht Bia	757,453	599,222	651,106	533,128
Sláinte an Duine agus Cothú	412,579	237,669	354,653	211,454
Tionscadail Socrúcháin Taighde	72,608	68,971	62,414	61,363
Tionscnaimh Bhia Pobail	257,509	258,199	221,355	229,720
	1,500,149	1,164,061	1,289,528	1,035,665

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

6. Sócmhainní Seasta

	Trealamh Oifige €	Costas Réadmhaoine agus Feistithe €	Daingneáin agus Feistis €	Trealamh Ríomhaire agus Bogearraí €	Iomlán €
Costas nó Luacháil					
Ag an 1 Eanáir 2021	233,037	1,811,949	381,760	536,940	2,963,686
Breiseanna	3,198	0	0	32,664	35,862
Diúscairtí	(2,554)	(43,000)	0	(66,665)	(112,219)
Ag an 31 Nollaig 2021	233,681	1,768,949	381,760	502,939	2,887,329
Dímheas					
Ag an 1 Eanáir 2021	230,139	1,379,721	272,381	519,052	2,401,293
Soláthar don bhliain	1,568	113,758	17,314	20,296	152,936
Diúscairtí	(2,554)	(43,000)	0	(66,665)	(112,219)
Ag an 31 Nollaig 2021	229,153	1,450,479	289,695	472,683	2,442,010
Glanluach de réir na Leabhar ag an 31 Nollaig 2021	**4,528**	**318,470**	**92,065**	**30,256**	**445,319**
Glanluach de réir na Leabhar ag an 31 Nollaig 2020	**2,898**	**432,228**	**109,379**	**17,888**	**562,393**

	Trealamh Oifige £	Costas Réadmhaoine agus Feistithe £	Daingneáin agus Feistis £	Trealamh Ríomhaire agus Bogearraí £	Iomlán £
Costas nó Luacháil					
Ag an 1 Eanáir 2021	209,507	1,628,997	343,214	482,725	2,664,443
Coigeartú Malairte	(13,703)	(105,622)	(22,429)	(30,888)	(172,642)
Breiseanna	2,749	0	0	28,078	30,827
Diúscairtí	(2,195)	(36,963)	0	(57,305)	(96,463)
Ag an 31 Nollaig 2021	196,358	1,486,412	320,785	422,610	2,426,165
Dímheas					
Ag an 1 Eanáir 2021	206,902	1,240,411	244,879	466,643	2,158,835
Coigeartú Malairte	(13,502)	(82,426)	(16,337)	(29,599)	(141,864)
Soláthar don bhliain	1,348	97,786	14,883	17,447	131,464
Diúscairtí	(2,195)	(36,963)	0	(57,305)	(96,463)
Ag an 31 Nollaig 2021	192,553	1,218,808	243,425	397,186	2,051,972
Glanluach de réir na Leabhar ag an 31 Nollaig 2021	**3,805**	**267,604**	**77,360**	**25,424**	**374,193**
Glanluach de réir na Leabhar ag an 31 Nollaig 2020	**2,605**	**388,586**	**98,335**	**16,082**	**505,608**

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

7. Suimeanna Infhaighte

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Suimeanna Infhaighte	39,802	29,504	33,445	26,525
Réamhíocaíochtaí agus Ioncam Fabhraithe	168,323	203,562	141,438	183,008
	208,125	233,066	174,883	209,533

8. Suimeanna iníoctha (suimeanna a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin)

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Suimeanna Iníoctha agus Fabhruithe	762,155	521,076	640,424	468,463

9. Cúlchiste Deontais Chaipitil

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Iarmhéid Tosaigh	562,393	616,651	505,608	524,647
Breiseanna Caipitil	35,862	70,491	30,827	62,716
Diúscairtí Caipitil – Costas	(112,219)	0	(96,463)	0
Diúscairtí Caipitil – Dímheas	112,219	0	96,463	0
Coigeartú Aistriú Airgeadra	0	0	(30,778)	29,234
Lúide an tsuim a eisíodh chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais *	(152,936)	(124,749)	(131,464)	(110,989)
	445,319	562,393	374,193	505,608

***Suim a eisíodh chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais**	**2021 / €**	**2020 / €**	**2021 / £**	**2020 / £**
Suim a amúchadh ar aon dul le dímheas	(152,936)	(124,749)	(131,464)	(110,989)
	(152,936)	(124,749)	(131,464)	(110,989)

Rinneadh réadmhaoin léasach arbh fhiú €43,000/£36,963 í a amúchadh agus a dhiúscairt ina hiomláine sa bhliain 2021.

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

10. Glan-Insreabhadh Airgid/(Glan-Eis-Sreabhadh Airgid) ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Barrachas/(Easnamh) don tréimhse	(241,141)	625,326	(207,285)	556,353
Aistriú chuig an gCúlchiste Deontais Chaipitil	(152,936)	(124,749)	(131,464)	(110,989)
Muirir Dhímheasa	152,936	124,749	131,464	110,989
(Méadú)/Laghdú i bhFéichiúnaithe	24,941	22,747	34,650	8,113
Méadú/(Laghdú) i gCreidiúnaithe	241,079	9,652	171,961	33,343
Coigeartú Aistriú Airgeadra	0	0	(64,064)	32,091
	24,879	657,725	(64,738)	629,900

Léirítear sa choigeartú aistriú airgeadra an méid gluaiseachta i luach na sócmhainní agus na ndliteanas reatha, ar gluaiseacht í is féidir a chur síos don athrú i rátaí malairte le linn na bliana.

11. Anailís ar na hiarmhéideanna airgid, mar atá léirithe sa Chlár Comhardaithe

	Ag an 01.01.21 / €	Sreabhadh Airgid / €	Ag an 31.12.21 / €
Cuntas Euro	350,650	367,068	717,718
Cuntas Steirling	1,095,518	(348,094)	747,424
Cuntas Taisce	52	0	52
Mionairgead	165	210	375
Cártaí Creidmheasa	11,376	5,695	17,071
Iomlán	1,457,761	24,879	1,482,640

	Ag an 01.01.21 / €	Sreabhadh Airgid / €	Ag an 31.12.21 / €
Cuntas Euro	315,245	287,839	603,084
Cuntas Steirling	984,904	(356,859)	628,045
Cuntas Taisce	47	(3)	44
Mionairgead	148	168	316
Cártaí Creidmheasa	10,227	4,117	14,344
Iomlán	1,310,571	(64,738)	1,245,833

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

12. Gníomhaíochtaí Cur Chun Cinn

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Costais Meán	2,202,479	1,655,385	1,893,251	1,472,796
Costais Mhargaíochta	471,288	433,531	405,119	385,712
Imeachtaí	33,875	15,996	29,119	14,232
Foilseacháin	19,718	16,471	16,949	14,654
Urraíocht Tionscadal agus Comh-dhálacha	82,317	69,893	70,760	62,184
Forbairt Oideachasúil	103,683	121,516	89,126	108,113
Gníomhaíochtaí Líne Cabhrach	19,708	17,458	16,941	15,532
	2,933,068	2,330,250	2,521,265	2,073,223

13. Cúlchiste Ginearálta

	2021 / €	2020 / €	2021 / £	2020 / £
Iarmhéid Tosaigh	1,169,751	544,425	1,051,641	463,197
Barrachas/(Easnamh)	(241,141)	625,326	(207,285)	556,353
Coigeartú Aistriú Airgeadra	0	0	(64,064)	32,091
Iarmhéid Deiridh	928,610	1,169,751	780,292	1,051,641

14. Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

Tá an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia ina chomhlacht forfheidhmithe trasteorann a n-urraíonn an Roinn Sláinte (Éire) agus an Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann) é, ar ranna iad a meastar gur páirtithe gaolmhara iad. Ba iad na ranna sin a chistigh an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia go príomha le linn na bliana agus bhí idirbhearta éagsúla ag an mBord leo. Ní dhearna aon chomhalta Boird, aon phríomhbhainisteoir ná aon pháirtí gaolmhar eile aon idirbhearta ábhartha leis an mBord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia le linn na bliana.

15. Caiteachas Caipitil Amach Anseo

Ní raibh aon cheangaltais chaipitil ar an mBord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia ag an 31 Nollaig 2021.

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

16. Léasanna/Ceangaltais

(a) Léasanna Oibriúcháin

Tá ceangaltais léasa bhliantúla ar an mBord i leith léasanna oibriúcháin ar réadmhaoine ar a n-éagfaidh na téarmaí léasa mar a leanas:

	31.12.21 €	31.12.20 €	31.12.21 £	31.12.20 £
Laistigh de Bhliain Amháin	-	-	-	-
Idir Dhá Bhliain agus Cúig Bliana	293,333	190,000	246,482	170,816
Tar éis Cúig Bliana	-	293,333	-	263,715
	293,333	483,333	246,482	434,531

Sa bhliain 2016, rinne an Bord comhaontú chun cuid den bhunurlár den Oifig i gCorcaigh a ligean ar léas le Coimisinéirí na nOibreacha Poiblí in Éirinn (Oifig na nOibreacha Poiblí) ar feadh tréimhse 10 mbliana. Is é €76,667 in aghaidh na bliana an cíos bliantúil don léas sin, rud atá iníoctha ina thráthchodanna ráithiúla.

Tá an cíos bliantúil foriomlán atá iníoctha i leith áitribh léasaithe miondealaithe mar a leanas:

Cíosanna atá iníoctha/(infhaighte)

Láthair	Dáta Éaga	31.12.21 €	31.12.20 €	31.12.21 £	31.12.20 £
Corcaigh	2026	370,000	370,000	310,904	332,641
Foléas i gCorcaigh	2026	(76,667)	(76,667)	(64,422)	(68,926)
Baile Átha Cliath	2021	-	190,000	-	170,816
Costais Bhliantúla Iomlána (Glan-chostais)		293,333	483,333	246,482	434,531

Áitíonn an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia an t-áitreabh i mBaile Átha Cliath go fóill agus tá sé i mbun idirbheartaíochta leis an tiarna talún chun an léas a athnuachan. Tá an t-íoscheangaltas léasa iomlán amach anseo miondealaithe mar a leanas:

Íoscheangaltais Léasa Amach Anseo

Láthair	Dáta Éaga	31.12.21 €	31.12.20 €	31.12.21 £	31.12.20 £
Corcaigh	2026	1,757,500	2,127,500	1,476,792	1,912,686
Foléas i gCorcaigh	2026	(319,395)	(396,062)	(268,381)	(356,072)
Baile Átha Cliath	2021	-	190,000	-	170,816
Ceangaltas Léasa Iomlán Amach Anseo (Glancheangaltas)		1,438,105	1,921,438	1,208,411	1,727,430

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

(b) Ceangaltais Eile

Bhí ceangaltais eile €792,971/£666,318 (2020:€1,057,351/£950,590) ar an mBord i leith conarthaí ceadaithe taighde ag an 3 Nollaig 2021.

17. Sochair Scoir

Is é atá sa scéim sochar scoir ná roinnt ranna a bhfuil struchtúir dhifriúla sochar ag baint leo.
Is iad seo na príomhranna:

An Chroíroinn Tuarastail Deiridh - is socrú pinsin tuarastail deiridh é seo, áit a bhfuil na sochair múnlaithe ar an roinn Chlasaiceach den Phríomhscéim Pinsean Státseirbhíse i dTuaisceart Éireann. Leis an scéim, soláthraítear sochar scoir (ochtóduithe in aghaidh na bliana seirbhíse), aisce nó cnapshuim (trí ochtódú in aghaidh na bliana seirbhíse) agus pinsin do chéilí agus do leanaí. Is í an Ghnáthaois Scoir ná 60ú breithlá an chomhalta. Méadaítear na Sochair Scoir atá á n-íoc (agus atá á n-iarchur) ar aon dul le boilsciú ginearálta praghsanna.

An Chroíroinn Alfa - is socrú sochair scoir atá bunaithe ar thuilleamh meánaithe athluacháilte gairme é seo, áit a bhfuil na sochair múnlaithe ar an roinn Alfa den Phríomhscéim Pinsean Státseirbhíse i dTuaisceart Éireann. Leis an scéim, soláthraítear sochar scoir atá bunaithe ar chéatadán (2.32%) de phá inphinsin do gach bliain comhaltais ghníomhaigh (méadaítear an sochar scoir i dtús gach bliana scéime ar aon dul le boilsciú ginearálta praghsanna) agus pinsin do chéilí agus do leanaí. Is í an Ghnáthaois Scoir ná Aois Pinsin Stáit an chomhalta sa dlínse lena mbaineann. San am i láthair, b'ionann an aois sin agus 67 mbliana d'aois, 68 mbliana d'aois nó idir 67 mbliana d'aois agus 68 mbliana d'aois sa Ríocht Aontaithe agus b'ionann í agus 68 mbliana d'aois in Éirinn. Méadaítear na Sochair Scoir atá á n-íoc (agus atá á n-iarchur) ar aon dul le boilsciú ginearálta praghsanna.

Beidh na sochair a carnadh i leith seirbhís a rinneadh suas go dtí an 31 Márta 2015 fós iníoctha tráth an scoir ar bhonn tuarastail deiridh. Dá bhrí sin, gheobhaidh formhór na gcomhaltaí den Chroíroinn sochair ón Roinn Tuarastail Deiridh agus ón Roinn Alfa araon agus, i bhformhór na gcásanna, éireoidh na daoine a rachaidh isteach sa scéim tar éis an 1 Aibreán 2015 ina gcomhaltaí den Chroíroinn Alfa.

An Roinn Ceart Forchoimeádta - tugadh an rogha do gach Comhalta den Chroíroinn sa Deisceart athrú go catagóir comhaltais atá bunaithe ar an Scéim Aoisliúntais do Státseirbhísigh Bhunaithe (ar Scéim Státseirbhísigh na hÉireann í). Tháinig an cleachtadh roghanna chun deiridh an 31 Márta 2015 agus roghnaigh 14 fhostaí a gcatagóir comhaltais a athrú.

Tá an luacháil sochair scoir ag an 31 Nollaig 2021 bunaithe ar choinbhinsiún FRS 102 agus chuir achtúire cáilithe neamhspleách i gcrích í. Ullmhaíodh na torthaí don bhliain seo ach luacháil iomlán a dhéanamh ar dhliteanais na scéime, agus dálaí margaidh agus sonraí scéime ag an 31 Nollaig 2021 á gcur san áireamh. Is iad seo na príomhthoimhdí a úsáideadh chun dliteanais scéime a ríomh:

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

a) Na príomhthoimhdí achtúireacha a úsáideadh do na ríomhaireachtaí

	2021	2020
Ráta lascaine (Éire)	1.40%	0.80%
Ráta lascaine (Tuaisceart Éireann)	1.85%	1.35%
Ráta boilscithe (Éire)	1.85%	1.05%
Ráta boilscithe (Tuaisceart Éireann)	2.70%	2.20%
Ráta méadaithe i dtuarastal (Éire)	2.70%	2.20%
Ráta méadaithe i dtuarastal (Tuaisceart Éireann)	2.70%	2.20%
Ráta méadaithe i bpinsin (Éire):		
Comhaltaí den Chroíroinn	1.85%	1.05%
Gach comhalta eile	2.70%	2.20%
Ráta méadaithe i bpinsin (Tuaisceart Éireann)	2.70%	2.20%
Ráta malairte ag deireadh na bliana (Steirling : Euro)	1.19	1.11
Ráta malairte i lár na bliana (Steirling : Euro)	1.16	1.12
An meánlíon blianta a mheastar a bheith fágtha ag na daoine seo a leanas agus iad 65 bliana d'aois		
Fear atá 65 bliana d'aois faoi láthair	22.3 bliain	22.3 bliain
Bean atá 65 bliana d'aois faoi láthair	24.6 bliain	24.6 bliain
Fear atá 45 bliana d'aois faoi láthair	23.6 bliain	23.6 bliain
Bean atá 45 bliana d'aois faoi láthair	26.1 bliain	26.0 bliain

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

b) Gluaiseacht sa Ghlandliteanas Pinsin le linn na bliana airgeadais

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
(Easnamh) sa dliteanas sochair scoir ag an 1 Eanáir	(19,838)	(16,225)	(17,835)	(13,804)
Sochair Scoir a íocadh le linn na bliana	129	127	111	113
Costas seirbhíse reatha	(1,230)	(942)	(1,057)	(838)
Creidmheas seirbhíse roimhe sin	0	0	0	0
Glanaistrithe isteach sa scéim/ (amach as an scéim)	0	0	0	0
Ioncam/(muirear) maoiniúcháin eile	(163)	(216)	(140)	(192)
Gnóthachan/(caillteanas) achtúire-ach	(266)	(2,582)	(229)	(2,297)
Difríochtaí malairte – comparáidí Steirling	0	0	1,195	(817)
(Easnamh) sa dliteanas pinsin ag an 31 Nollaig	(21,368)	(19,838)	(17,955)	(17,835)

Tá an anailís ar an ngluaiseacht (san easnamh) sa Phlean le linn na bliana mar a leanas:

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
Gnóthachan/(caillteanas) ar an athrú i dtoimhdí airgeadais	(330)	(2,318)	(284)	(2,062)
Gnóthachan/(caillteanas) de bharr athruithe i dtoimhdí déimeagra-facha	16	(168)	14	(149)
Gnóthachan/(caillteanas) ó thaithí	48	(96)	41	(85)
Gnóthachan/(caillteanas) de bharr gluaiseachtaí airgeadra	0	0	0	0
Difríochtaí malairte – comparáidí Steirling	0	0	(0)	(1)
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach	(266)	(2,582)	(229)	(2,297)

Baineann an chuid is mó den chaillteanas achtúireach leis an athrú i dtoimhdí achtúireacha, ar dá mbarr a méadaíodh an luach a cuireadh ar na dliteanais.

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

c) Anailís ar an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain airgeadais

Tá an anailís ar an nglanchistiú iarchurtha le haghaidh sochar scoir mar a leanas:

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
Costas seirbhíse reatha	1,230	942	1,057	838
Costas maoiniúcháin eile	163	216	140	192
Sochair Scoir a íocadh le linn na bliana	(129)	(127)	(111)	(113)
Glanaistrithe (amach as an scéim)/ isteach sa scéim	0	0	0	0
Difríochtaí malairte – comparáidí Steirling	0	0	1	0
	1,264	1,031	1,087	917

Tá an anailís ar na costais seirbhíse reatha sochair scoir mar a leanas:

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
Costas seirbhíse reatha	1,230	942	1,057	838
Costas maoiniúcháin eile	163	216	140	192
	1,393	1,158	1,197	1,030

d) Cistiú Iarchurtha Sochair Scoir

De réir an chleachtais cuntasaíochta do chomhlachtaí neamhthráchtála Státurraithe in Éirinn, aithníonn an Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia sócmhainn arb ionann í agus na hacmhainní atá le cur ar fáil ag Státchiste na Ríochta Aontaithe agus ag Státchiste na hÉireann don dliteanas iarchurtha neamhchistithe le haghaidh sochair scoir, bunaithe ar roinnt eachtraí san am atá thart. Áirítear leis na heachtraí sin an tacaíocht reachtúil do na scéimeanna aoisliúntais, mar aon leis an mbeartas agus leis an gcleachtas i dtaca le sochair scoir seirbhíse poiblí a chistiú sa dá dhlínse, lena n-áirítear an próiseas meastachán bliantúil.

Cé nach bhfuil aon chomhaontú foirmiúil i bhfeidhm leis na comhlachtaí cistiúcháin maidir leis na suimeanna sonracha sin agus nach bhfuil aon ráthaíocht ann go bhfaighfear iad dá bharr sin, níl aon fhianaise ag an mBord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia nach leanfaidh an beartas cistiúcháin sin ar aghaidh leis na suimeanna a íoc de réir an chleachtais reatha. Tá an cur chuige sin ar neamhréir leis an gcleachtas cuntasaíochta do Chomhlachtaí Neamhrannacha sa Ríocht Aontaithe, áit arb amhlaidh, in éagmais ráthaíocht fhoirmiúil, nach n-aithnítear dliteanas cistiúcháin go dtí go dtagann an ceangaltas chun bheith dlite.

B'ionann an tsócmhainn cistiúcháin iarchurtha le haghaidh sochair scoir amhail an 31 Nollaig 2021 agus €21.368m/£17.955m (2020: €19.838m/£17.835m).

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

d) Cistiú Iarchurtha Sochair Scoir (ar lean)

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
Iarmhéid Tosaigh ag an 1 Eanáir	19,838	16,225	17,835	13,804
Méadú/(laghdú) i gCistiú				
Iarchurtha Pinsin	1,530	3,613	120	4,031
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	21,368	19,838	17,955	17,835

e) Stair na nDliteanas Sochair Shainithe

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
(Easnamh) amhail an 31 Nollaig	(21,368)	(19,838)	(16,225)	(13,152)
Coigeartú ó thaithí ar dhliteanais Lena n-áirítear an gnóthachan/ (caillteanas) de bharr an ráta malairte	48	(96)	38	(311)
Céatadán de Dhliteanais Scéime	0.2%	0.5%	0.2%	2.4%

	2021 / €'000	2020 / €'000	2021 / £'000	2020 / £'000
(Easnamh) amhail an 31 Nollaig	(17,955)	(17,835)	(13,804)	(11,765)
Coigeartú ó thaithí ar dhliteanais Lena n-áirítear an gnóthachan/ (caillteanas) de bharr an ráta malairte	41	(85)	33	(275)
Céatadán de Dhliteanais Scéime	0.2%	0.5%	0.2%	2.4%

f) Anailís íogaireachta

Athrú i luach na ndliteanas	(€'000)
Ráta lascaine + 0.5%	(2,400)
Boilsciú + 0.5%	2,800
Mortlaíocht (bliain amháin níos óige)	(700)

NÓTAÍ LEIS NA CUNTAIS (ar lean)

18. Dliteanais Theagmhasacha

An Rialú i gcásanna McCloud agus Sargeant – Nóta maidir le Dliteanas Teagmhasach

Tionscnaíodh dhá chás binse fostaíochta i gcásanna McCloud agus Sargeant in aghaidh Rialtas na Ríochta Aontaithe i ndáil le hidirdhealú féideartha i gcosaint idirthréimhseach a chur chun feidhme tar éis na n-athruithe a rinneadh ar an reachtaíocht um scéimeanna pinsean seirbhíse poiblí sa Ríocht Aontaithe sa bhliain 2015.

I mí na Nollag 2018, rialaigh an Chúirt Achomhairc gur eascair idirdhealú neamhdhleathach ar bhonn aoise as na cosaintí idirthréimhseacha. Cé gur iarr Rialtas na Ríochta Aontaithe cead chun achomharc a dhéanamh in aghaidh na breithe sin chuig an gCúirt Uachtarach, diúltaíodh don iarraidh sin an 27 Meitheamh 2019.

Tar éis don Roinn Airgeadais (Tuaisceart Éireann) dul i mbun comhairliúcháin ar an ní, tugadh reachtaíocht ábhartha lena ndeimhnítear Athruithe ar an Leigheas Ionchasach isteach do Scéim Pinsean Státseirbhís Thuaisceart Éireann. Chuaigh Coiste Pinsean na bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin i mbun comhairliúcháin ar athruithe den chineál céanna a chur i bhfeidhm do chomhaltaí den Scéim Pinsean Thuaidh/Theas. Ina dhiaidh sin, chomhaontaigh an Coiste le hoifigigh sa Roinn Airgeadais (Tuaisceart Éireann) agus sa Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe rialacha na Scéime Pinsean Thuaidh/Theas a leasú dá réir sin lena gceadú ag an gComhairle Aireachta Thuaidh/Theas.

Ní dhearnadh aon soláthar don bhreithiúnas i gcásanna McCloud/Sargeant sna cuntais. Measaimid go mbeidh aon chúiteamh a bheidh iníoctha ag ***safe*food** cothrom le €250,000 amhail an 31 Nollaig 2021. (2020 - €250,000).

19. An Dáta a Údaraíodh Eisiúint

Rinne an Duine Cuntasach (Príomhoifigeach Feidhmiúcháin) eisiúint na ráiteas airgeadais seo a údarú an 21/12/2022.

Aguisín 1

Ordachán cuntas

An Bord um Chur Chun Cinn Sábháilteachta Bia

An t-ordachán cuntas a thug Roinn Sláinte an Tuaiscirt agus Roinn Sláinte an Deiscirt, le ceadú na Ranna Airgeadais ó Thuaidh agus ó Dheas, de réir an Ordaithe um Chomhoibriú Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Forfheidhmithe) (Tuaisceart Éireann), 1999, agus an Achta um Chomhaontú na Breataine-na hÉireann, 1999.

Tabharfar sna cuntais bhliantúla léargas fírinneach cóir ar an ioncam, ar an gcaiteachas agus ar an sreabhadh airgid don bhliain airgeadais agus ar an staid gnóthaí amhail deireadh na bliana. Faoi réir an cheanglais sin, ullmhóidh an Comhlacht cuntais don bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2018 agus do na blianta airgeadais ina diaidh de réir na nithe seo a leanas:

a) an Treoir maidir le Tuarascálacha Bliantúla agus Cuntais Bhliantúla na gComhlachtaí Forfheidhmithe Thuaidh/Theas;

b) treoir eile a eiseoidh na Ranna Airgeadais ó am go chéile i ndáil le cuntais a gceanglaítear go dtabharfaí léargas fírinneach cóir iontu; agus

c) aon nochtaí sonracha eile a cheanglaíonn na Ranna Urraíochta, ach amháin i gcás go gcomhaontófar a mhalairt leis na Ranna Airgeadais. Sa chás sin, tuairisceofar an eisceacht sna nótaí leis na cuntais.

Arna shíniú le húdarás na ranna seo a leanas

An Roinn Sláinte (Tuaisceart Éireann)

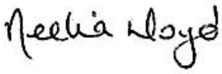

Dátaithe
1 Deireadh Fómhair 2019

An Roinn Sláinte (Éire)

Dátaithe
30 Deireadh Fómhair 2019

Nótaí

safefood

7 Eastgate Avenue, Eastgate, Little Island, Co. Cork, T45 RX01
7 Ascaill an Gheata Thoir, An tOileán Beag, Co. Chorcaí, T45 RX01
7 Aistyett Avenue, Aistyett, Wee Isle, Co. Cork, T45 RX01

Teil. +353 (0)21 230 4100 **Facs** +353 (0)21 230 4111
Ríomhphost info@*safe*food.net

Chun faisnéis a fháil, cuardaigh *safe*food